

Katsaus suppeaan esitutkintaan Jyväskylän poliisiasemalla

Kokemuksia valvonta- ja hälytystoiminnasta sekä esikäsittelyryhmästä
Tapio Kautto

2/2021

TIIVISTELMÄ

Tapio Kautto: Katsaus suppeaan esitutkintaan Jyväskylän poliisiasemalla – Kokemuksia valvonta- ja hälytystoiminnasta sekä esikäsittelyryhmästä

Opinnäytetyön muoto: tutkimuksellinen

Julkisuusaste: julkinen

Ohjaaja: Heli Jalander ja Sanna Virtanen

Tutkinto: Poliisi (AMK)

Tässä opinnäytetyössä käsitellään suppeaa esitutkintaa ja siihen liittyvää yhden kosketuksen periaatetta sekä niiden merkitystä rikosprosessiin prosessiekonomisena tutkintamuotona. Työssä esitellään esitutkintaa yleisesti poliisiviranomaisen näkökulmasta ja verrataan täysmääräistä esitutkintaa suppeaan esitutkintaan. Poliisiorganisaation ulkopuoliselle lukijalle työssä on kuvaajia yksinkertaistetusta rikosprosessin kulusta sekä suppean esitutkinnan merkityksestä prosessiekonomiaan. Tiedonhankintaosuudessa tuodaan ilmi aikaisempia tutkimuksia suppeaan esitutkintaan liittyen ja niiden tuloksia verrataan tämän työn tuloksiin.

Työn tavoitteena oli selvittää Jyväskylän poliisiaseman valvonta- ja hälytystoiminnassa sekä esikäsittelyryhmässä työskentelevien näkemyksiä suppeasta esitutkinnasta. Tavoitteen saavuttamiseksi suoritettiin laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus, jossa aineistoa kerättiin neljää konstaapelia haastatteleamalla teemahaastattelussa suppeaan esitutkintaan liittyen. Tutkimustulokset teemoiteltiin ja analysoitiin tulosten johdonmukaisuuden saavuttamiseksi.

Tutkimustulokset osoittavat, että suppea esitutkinta koetaan hyödylliseksi tutkintamuodoksi, varsinkin sen ollessa valvonta- ja hälytystoiminnan käytössä. Suppean esitutkinnan hyödyiksi koetaan vähäisempi päällekkäinen työ valvonta- ja hälytystoiminnan sekä rikostutkinnan välillä. Suppean esitutkinnan käyttämiseen osoittautui vaikuttavan erilaiset asenteet, osaamattomuus ja palautteen antamisen puuttuminen. Tutkimustuloksia on analysoitu SWOT-analyysin avulla.

Sivumäärä: 35 + 1 liitesivu

Tarkastuskuukausi ja vuosi: Helmikuu 2021

Avainsanat: esitutkinta, suppea esitutkinta, teemahaastattelut, valvonta- ja hälytystoiminta, rikostutkinta, Jyväskylän poliisiasema

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 TAUSTAA	2
2.1 Aiheen esittely.....	2
2.2 Aiheen rajaaminen	2
2.3 Aiemmat opinnäytetyöt aiheesta	3
3 LAINSÄÄDÄNTÖ	5
3.1 Esitutkintalaki.....	5
3.2 Poliisi esitutkintaviranomaisena.....	6
3.3 Esitutkinta osana rikosprosessia	6
3.4 Esitutkintaperiaatteet.....	7
3.5 Suppea esitutkinta	8
3.6 Täydellisen ja suppean esitutkinnan eroavaisuudet	8
3.7 Yksinkertainen ja selvä asia	9
3.8 Kuulustelu	10
3.8.1 Välitön kuuleminen	10
3.8.2 Suppea kuulustelu	10
3.9 Kirjallinen menettely	11
3.10 Prosessiekonomia.....	12
4 SUPPEA ESITUTKINTA KÄYTÄNNÖSSÄ.....	12
4.1 Yhden kosketuksen periaate	12
4.2 Esimerkkitapaus suppeasta esitutkinnasta.....	13
4.3 Ilman suppeaa esitutkintaa.....	13
5 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	15
5.1 Tutkimusongelma ja tutkimuskysymys	15
5.2 Kvalitatiivinen tutkimus.....	15
5.3 SWOT-analyysi	15
5.4 Haastattelututkimus.....	16
5.5 Haastateltavien valinta	17
5.6 Haastatteluista	18

5.7 Aineiston analyysi	18
6 TUTKIMUSTULOKSET	19
6.1 Osaaminen on pääosin vahvaa	19
6.2 Suppean esitutkinnan käyttöä voisi lisätä	20
6.3 Suppean esitutkinnan tekemättä jättämiselle on useita syitä	20
6.4 Suppean esitutkinta ei suoranaisesti hyödytä valvonta- ja hälytystoimintaa	21
6.5 Valvonta- ja hälytystoiminnan tekemä suppea esitutkinta on rikostutkinnan ja rikoksesta epäillyn etu	22
6.6 Suppean esitutkinnan tulevaisuus ja kehittäminen Jyväskylän poliisiasemalla	23
7 JOHTOPÄÄTÖKSET	24
7.1 Suppean esitutkinnan osaaminen Jyväskylän poliisiasemalla	24
7.2 Suppean esitutkinnan hyödyntäminen ja suorittamatta jättäminen	25
7.3 Suppean esitutkinnan hyödyt ja haasteet	27
7.4 Suppean esitutkinnan kehittäminen ja tulevaisuus Jyväskylän poliisiasemalla	29
8 POHDINTA	30
8.1 Luotettavuus, etiikka ja toistettavuus	31
8.2 Jatkotutkimukset	32
LÄHTEET	34
LIITE 1	36

1 JOHDANTO

Aihe tähän opinnäytteeseen syntyi tutkijan suorittaessa poliisin ammattikorkeakoulututkintoon sisältyvää työharjoittelua Jyväskylän poliisiasemalla kesällä 2020. Tutkija työskenteli nuoremman konstaapelin virassa ja teki samoja työtehtäviä kuin muutkin poliisin virassa olevat konstaapelit Jyväskylän poliisiasemalla. Valvonta- ja hälytyssektorilla oli huomattavissa, että suppea esitutkinta ei kuulu jokaisen Jyväskylän valvonta- ja hälytystoiminnassa työskentelevän konstaapelin työkalupakkiin, sakkomenettelyn suppeaa esitutkintaa lukuun ottamatta. Aiheesta syntyi ajatus, miksi jokainen konstaapeli ei käytä suppeaa esitutkintaa ja mitä se oikeastaan tarkoittaa lainsäädännössä. Aiheesta oli tehty vain viisi aikaisempaa opinnäytetyötä, joissa on käsitelty suppeaa esitutkintaa. Ajatus muotoutui kysymykseksi, millaisia mielipiteitä suppea esitutkinta herättää Jyväskylän poliisiaseman valvonta- ja hälytystoiminnassa (VHT) sekä rikostutkinnassa.

Tutkijan jatkaessa harjoittelua rikostutkinnan puolelle, oli huomattavissa poliisin asiakaskunnan vaikea tavoitettavuus, kun ei ole käytettävissä vakinaista osoitetta tai puhelinnumeroa. Tällaisia ihmisiä on haastavaa kutsua kuulusteluun selvittämään heihin liittyvää rikosepäilyä tai ylipäättänsä tavoittaa. Rikoksesta epäillyn tavoittelemisen ja lopulta etsintäkuulutuksen tekeminen kuluttaa paljon aikaa rikostutkijalta ja ajan voisi käyttää hyödyllisemminkin. Tämän ajan olisi voinut säästää, jos poliisipartio olisi suorittanut suppean esitutkinnan henkilölle, joka on jäänyt kiinni suppeaan esitutkintaan soveltuvasta rikoksesta. Tällöin asia olisi mahdollista hoitaa ns. yhden kosketuksen periaatteen mukaisesti. Rikoksesta epäiltyä ei olisi tällöin tarvinnut enää kutsua kuulusteluun tai muutenkaan tavoitella.

Poliisin resurssien vähydestä on ollut julkista keskustelua jo pitkään. Rikostutkinnassa asia on konkreettisimmillaan, kun rikostutkijan pöydällä on jopa 100 keskeneräistä tutkittavaa asiaa. Rikostutkijan pöydälle kertyisi vähemmän selvitettäviä rikoksia, jos valvonta- ja hälytyssektorilla työskentelevät konstaapelit hoitaisivat yksinkertaiset ja selvät rikosasiat suppeassa esitutkinnassa kohdatessaan rikoksesta epäillyn tehtävällään. Tutkijaa kiinnosti saada selville, millaiset seikat voivat vaikuttaa suppean esitutkinnan käyttämiseen ja mitä VHT:ssa työskentelevät ajattelevat suppeasta esitutkinnasta.

Tämä tutkimus on ajankohtainen, koska poliisin tietoon vaikuttaa tulevan vuosittain enemmän rikoksia. Omaisuusrikosten määrä on mm. kasvanut melkein 17 % vuonna 2020 verrattaessa edelliseen vuoteen 2019. (Tilastokeskus 2021, luettu 18.1.2020.) Rikosten määrän noustessa, poliisin täytyisi kyetä vastaamaan kasvaneeseen tarpeeseen selvittää rikoksia, suorittaa esitutkintaa tehokkaammin ja edullisemmin sekä resursseja säästään. Suppealla esitutkinnalla voidaan vaikuttaa prosessin joustavuuteen sekä säästää resursseja päällekkäisen työn vähentämällä. Tämän takia on tärkeää selvittää henkilöstön kokemuksia ja näkemyksiä suppeasta esitutkinnasta, jotta sen suorittamista voidaan kehittää tulevaisuudessa esimerkiksi koulutusten kautta.

Vaikuttaakin siltä, että Jyväskylän poliisiasemalla on havaittu suppeiden kuulustelujen merkitys, koska suppean esitutinnan kuulustelujen koulutuksia pidettiin Jyväskylän VHT:ssa työskenteleville kesällä 2020. Tutkimus on ajankohtainen toteuttaa juuri Jyväskylän poliisiasemalla, koska koulutus on pidetty lyhyen ajan sisällä tutkimuksen toteuttamisesta.

2 TAUSTAA

2.1 Aiheen esittely

Kirjallisuusanalyysi on osa jokaista opinnäytetyötä. Sen tarkoituksena on pohjustaa työn teoria- ja viitekehyspohja lähdekirjallisuutta referoiden (Korander 2019, luento 4). Tämän tutkimuksen aihe perustuu lainsäädäntöön, jonka takia sitä esitellään melko kattavasti seuraavassa luvussa. On tarpeellista esitellä myös aikaisempia aiheesta tehtyjä AMK-opinnäytetöitä, jotta tämän tutkimuksen tuloksia voisi verrata aikaisempiin löydöksiin ja lukija voi myös muodostaa oman näkemyksensä tutkittu aineistosta.

Tämän opinnäytteen tutkimusongelmaksi tuli selvittää, mitä mieltä Jyväskylän poliisiaseman esikäsittelyryhmässä ja valvonta- ja hälytystoiminnassa työskentelevät ovat suppeasta esitutkinnasta.

2.2 Aiheen rajaaminen

Tutkija suoritti opinnäytetyön tekemisen aikaan työharjoittelua Jyväskylän poliisiasemalla, jonka takia tutkimus on luontevaa rajata pelkästään harjoittelujakson poliisiasemaan. Jyväskylä on osa Sisä-Suomen poliisilaitosta, joka kattaa suuren 45 kunnan alueen Sisä-Suomessa. Alueella oli vuonna 2020 16 poliisiasemaa (Poliisi, luettu 30.8.2020). Suuren alueen ja lukuisien poliisiasemien takia ei ole mahdollista AMK-opinnäytetyön kokoisessa tutkimuksessa tutkimaan ja analysoimaan kokonaisen poliisilaitoksen suppeaa esitutkintaa. Tutkimuksen tekijän on rajattava tutkimuksen aihetta sellaiseksi, että se mahtuu yhteen tutkimukseen. (Saaranen-Kauppinen ym. 2009, 12.) Tämän takia tarkoituksenmukaisempaa on kohdentaa tutkimus Jyväskylän poliisiasemaan.

Suppeaa esitutkintaa on tutkittu valvonta- ja hälytystoiminnan osalta useassa eri tutkimuksessa, kuten seuraavasta alaluvusta on todettavissa. Tämän takia on tärkeää ottaa tutkimukseen mukaan myös rikostutkinnan näkökulmaa, jota ei ole tutkittu ollenkaan.

Jyväskylän poliisiasemalla on valvonta- ja hälytyssektori sekä rikostorjuntasektori, joista molemmista pyritään saamaan aineistoa tutkimukseen. AMK-opinnäytetyön kokoisessa työssä ei ole mahdollista valita haastateltavia poliisiaseman jokaisesta tutkintaryhmästä, vaan tutkimus on kohdennettu esikäsittelyryhmään. Päätös on perusteltu, koska esikäsittelyryhmässä käsitellään tutkijan empiirisen kokemuksen mukaan pääosin yksinkertaisia ja nopeasti selvitettäviä rikoksia. Muissa tutkintaryh-

missä tutkitaan pääosin suppeaan esitutkintaan sopimattomia rikoksia, jonka takia nämä tutkintaryhmit ovat rajattu tutkimuksen ulkopuolelle. Määrittelen suppean esitutinnan edellytykset seuraavassa luvussa.

Tutkimuksesta rajattiin pois sakkorangaistuksena (laki sakon ja rikesakon määräämisestä 27.8.2010/754) hoidettavat suppeat esitutkinnot, sillä sitä ei ole tarkoituksenmukaista tutkia tämän tutkimuksen viitekehysessä. Edellä mainitun seikan takia liikennesektori jätettiin myös tutkimuksen ulkopuolelle, koska tutkijan empiirisen työkokemuksen mukaan liikennesektorilla liikennesirikokset käsitellään pääosin sakkomenettelyssä taikka täydellinen esitutkinta aloittamalla.

Tutkimuksen piiristä rajattiin myös suppeassa esitutkinnassa tutkittavat poliisirikokset, koska niiden tutkiminen ei sisälly tavanomaisen poliisin päivittäiseen työhön. Määrittelen edellä mainitut esitutkintaan liittyvät termit seuraavassa luvussa.

Tutkimuksen rajauksen katettua Jyväskylän poliisiaseman, samalla rajattiin pois mahdollisuus tutkia asiaa muiden esitutkintaviranomaisten kuin poliisin näkökulmasta. Ei ole tarkoituksenmukaista tutkia raja-, sotilas- tai tulliviranomaisten suppeaa esitutkintaa AMK-opinnäytetyön kokoisessa tutkimuksessa. Edellä mainittujen seikkojen takia rajataan nämä tahot pois tutkimuksen piiristä.

Suppeaa esitutkintaa ei ole aikaisemmin tutkittu Jyväskylän poliisiasemalla eikä koko Sisä-Suomen poliisilaitoksen alueella. Sen takia on tärkeää tutkia, ovatko aikaisempien tutkimusten havaitsemat seikat yleistettävissä myös Jyväskylän poliisiasemalla vai löytyykö tutkimusten väliltä ristiriitoja.

2.3 Aiemmat opinnäytetyöt aiheesta

Tässä luvussa esitellään lyhyesti suppeaan esitutkintaan liittyvät aikaisemmin tehdyt opinnäytetyöt ja tuodaan niiden päälöydökset ilmi.

Marleena Ehtamo ja Viktoria Kontrovskaja tutkivat opinnäytetyössään ”Suppea esitutkinta lainsäädännöstä poliisin päivittäistoimintaan” suppeaa esitutkintaa ja sen käyttöä Helsingin poliisilaitoksella. Ehtamo ja Kontrovskaja haastattelivat vuonna 2020 teemahaastattelussa Helsingin poliisilaitoksen suppean esitutinnan tutkinnanjohtajaa. He selvittivät, miten Helsingissä suoritettu suppea esitutkinta eroaa muissa poliisilaitoksissa suoritetusta esitutkinnasta. Lisäksi he tutkivat syitä suppean esitutinnan suorittamatta jättämiselle Helsingin poliisilaitoksella ja vertasivat sitä aikaisemmin tehtyjen opinnäytteiden tutkimusten löydöksiin. Ehtamon ja Kontrovskajan tutkimuksen löydöksiä ovat suppean esitutinnan yleisyys eri poliisilaitoksissa, erilaisten toimintatapojen olemassaolo suppean esitutinnan suorittamisessa poliisilaitosten välillä sekä suppean esitutinnan suorittamatta jättämisellä on useissa laitoksissa samoja syitä: osaamattomuus, ammattitaidottomuus, motivaatio ja asenteelliset ongelmat. (Ehtamo, Kontrovskaja, 2020, 25-30.)

Teemu Peltoniemi tutkii opinnäytetyössään Lohjan poliisin kenttäpartioiden suorittamaa suppeaa esitutkintaa vuosilta 2015 ja 2016. Tutkimuksessa Peltoniemi selvittää tilastojen kautta yleisimpiä rikosnimikkeitä, joita suppeassa esitutkinnassa on tutkittu vuosina 2015 ja 2016 Lohjalla. Lisäksi Peltoniemi selvittää suppean esitutkinnan hyötyjä ja käyttöön mahdollisesti vaikuttavia asioita haastatteleamalla esitutkinnan parissa työskenteleviä konstaapeleja. Peltoniemen tutkimuksen mukaan Lohjalla tutkittiin vuosina 2015 ja 2016 suppeassa esitutkinnassa eniten seuraavia rikoksia: ajokorttirikkomus, huumausaineen käyttörikos, kulkuneuvon kuljettaminen oikeudetta, liikenne rikkomus, liikenneturvallisuuden vaarantaminen, näpistys sekä rattijuopumus. Tutkimus osoittaa suppean esitutkinnan toimittamiseen vaikuttavan VHT:ssa työskentelevien konstaapelien esitutkintataidot, työhyvinvointi, työmotivaatio ja asenteet. (Peltoniemi, 2016, 33-34.)

Roosa Kivioja sekä Santtu Korpelainen tutkivat Pohjanmaan poliisilaitoksen suppean esitutkinnan mallia monistrategisesti vuonna 2016. Tutkimuksen tekijöihin viitataan nimellä tutkijat tämän luvun ajan turhan toiston välttämiseksi. Tutkijat keräsivät kvantitatiivisia sekä kvalitatiivisia menetelmiä käyttäen tutkimusaineistoa tutkimukseensa. (Kivioja & Korpelainen 2016, 4-5.)

Tutkijat haastattelivat Pohjanmaan silloista poliisipäällikköä, lähettivät kyselylomakkeen kaikille Suomen poliisilaitosten valvonta- ja hälytyssektoreiden johtajille sekä lähettivät saman kyselyn Pohjanmaan poliisilaitoksen liikennepoliisisektorille ja valvonta- ja hälytyssektorin miehistölle. Valvonta- ja hälytystoiminnan johtajien vastausten perusteella vain harvassa poliisilaitoksessa kenttäpartio hoitaa rikosasian esitutkintapöytäkirjaksi asti. Johtajien mukaan useissa poliisilaitoksissa kenttäpartiot tekevät suppeita kuulusteluita (Kivioja & Korpelainen 2016, 31). Valvonta- ja hälytyssektorin ja liikennesektorin miehistölle tehdyssä kyselyssä ilmeni, että esitutkinta koetaan suurimmilta osin jonkin verran haastavaksi tai ei haastavaksi, lisäksi miehistö kokee suppean esitutkinnan käyttöönoton vaikuttaneen tehtävien hoitoon jonkin verran (Kivioja & Korpelainen 2016, 35). Kyselyyn vastanneesta miehistöstä melkein 44% oli jokseenkin samaa mieltä siitä, että suppea esitutkinnan esitutkintapöytäkirjojen laatiminen osana työtehtäviä on hyvä asia (Kivioja & Korpelainen 2016, 37).

Tutkijat selvittivät tilastojen kautta, että useiden rikosasioiden selvittämisaikat lyhenivät suppeassa esitutkinnassa tunteihin aikaisemmista päivien mittaisista tutkinta-ajoista (Kivioja & Korpelainen 2016, 50). Tutkijoille kävi lisäksi ilmi, etteivät tehtäväsidonnaisuusajoissa tapahtunut huomattavaa kasvua, vaikka suppean esitutkinnan hyödyntämismalli otettiin käyttöön (Kivioja & Korpelainen 2016, 52).

Tommi Haapaniemi tutki Porin poliisiasemalla vallitsevia käsityksiä suppeasta esitutkinnasta AMK-opinnäytetyössään vuonna 2016. Haapaniemi selvitti neljää valvonta- ja hälytystoiminnassa työskentelevää poliisimiestä haastatteleamalla, millaisena suppea esitutkinta ja siitä perustuva yhden kosketuksen periaate koetaan. Haapaniemen haastatteluista käy ilmi, että Porissa suppeaa esitutkintaa

suoritetaan suppeiden kuulustelujen muodossa eikä esitutkintapöytäkirjoja kasata valvonta- hälytyssektorilla. Suppea esitutkinta koettiin Porissa hyväksi työkaluksi ja siihen suhtauduttiin myönteisesti (Haapaniemi 2016, 28). Suppea esitutkinta koettiin olevan asianomistajan eduksi, koska tutkinta-ajat suppeassa esitutkinnassa ovat usein lyhyempiä. Haapaniemen tutkimuksen mukaan suppean esitutkinnan haasteita ovat poliisimiesten omat asenteet, riittämättömät resurssit valvonta- ja hälytyssektorilla sekä heikot esitutkintataidot. (Haapaniemi 2016, 30.)

Inka Silvennoisen suppean kuulustelun oppaassa Hyvinkään poliisiasemalle käsitellään suppeaa esitutkintaa ja sen hyödyntämistä kenttäolosuhteissa työskentelevien hälytys- ja valvontasektorilla työskenteleville konstaapeleille. Silvennoinen toteutti tutkimuksensa lomassa lomakekyselyn viidelle henkilölle, jolla hän on selvittänyt VHT konstaapelien suppean esitutkinnan käyttämisen yleisyyttä. Kyselyn perusteella Hyvinkään VHT:lla työskentelevät käyttivät suppeaa esitutkintaa ”melko useasti” ja uskoivat muiden ryhmässään työskentelevien käyttävän suppeaa esitutkintaa ”aika ajoin”. (Silvennoinen 2020, 14.)

Silvennoisen opinnäytetyö toteutettiin produktina, jonka lopputuote oli opas suppean kuulustelun tekemiseen. Oppaassa on ohjeita suppean esitutkinnan käyttämiseen sekä suppean kuulustelun toimittamiseen. (Silvennoinen 2020, 14.)

AMK-opinnäytetöiden lisäksi suppeasta esitutkinnasta on tehty poliisin alipäällystön kehittämistyö vuonna 2013. Petri Kerälä ja Riku Virtanen tutkivat, mitkä seikat vaikuttavat yhden kosketuksen periaatteen toteutumiseen sen aikaisessa Peräpohjolan poliisilaitoksella. Kehittämistyössä haastateltiin yhteensä viittä ryhmänjohtajaa, jotka työskentelivät VHT:ssa ja rikostorjunnassa. (Kerälä & Virtanen 2013.)

3 LAINSÄÄDÄNTÖ

3.1 Esitutkintalaki

Tässä luvussa käsitellään esitutkintalakia tämän opinnäytetyön tutkimukseen liittyviltä osin mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti. Jokaisen poliisin tulisi ymmärtää esitutkintalakia, koska se antaa toimivallan poliisille suorittaa rikoksen selvittämistä. Koska kaikki tämän opinnäytteen lukijat eivät ole poliisitaustaisia, avataan esitutkintalakia tutkimusongelman ymmärtämiseksi oleellisimpien säädösten osalta.

Esitutkintaa säätelee esitutkintalaki (ETL). Vuonna 2011 säädetty uusi esitutkintalaki (ETL 805/2011) syntyi Hallituksen esityksen 222/2010 johdosta. Uudistus korvasi pitkäaikaisen edeltäjänsä, joka oli vuonna 1987 säädetty saman niminen laki (ETL 30.4.1987/449). Esitutkintalaki sisältää säännökset epäillyn rikoksen oikeudellisesta selvittämisestä, jolla viitataan esitutkintaan. Esitutkintaa ei ole käsitteenä määritelty esitutkintalaissa, mutta sitä pidetään yleisesti rikokseksi epäillyn teon selvityksen

hankkimiseksi tehtyä syyteharkintaa ja rikosoikeudenkäynnin valmisteluun johtavaa toimintaa. (Fredman, Kanerva ym. 2020, 16.)

Esitutkintaviranomaisia ovat rajavartioviranomaiset, sotilasviranomaiset ja tulliviranomaiset, jotka poliisiin lisäksi noudattavat esitutkinnassaan esitutkintalain säädöksiä. (Fredman, Kanerva ym. 2020, 2.)

3.2 Poliisi esitutkintaviranomaisena

Poliisilain (22.7.2011/872) ensimmäinen pykälä määrittää poliisin tehtävät seuraavanlaisesti:

Poliisin tehtävänä on oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen, kansallisen turvallisuuden suojaaminen, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen sekä rikosten ennalta estäminen, paljastaminen, selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen. Poliisi toimii turvallisuuden ylläpitämiseksi yhteistyössä muiden viranomaisten sekä yhteisöjen ja asukkaiden kanssa ja huolehtii tehtäviinsä kuuluvasta kansainvälisestä yhteistyöstä.

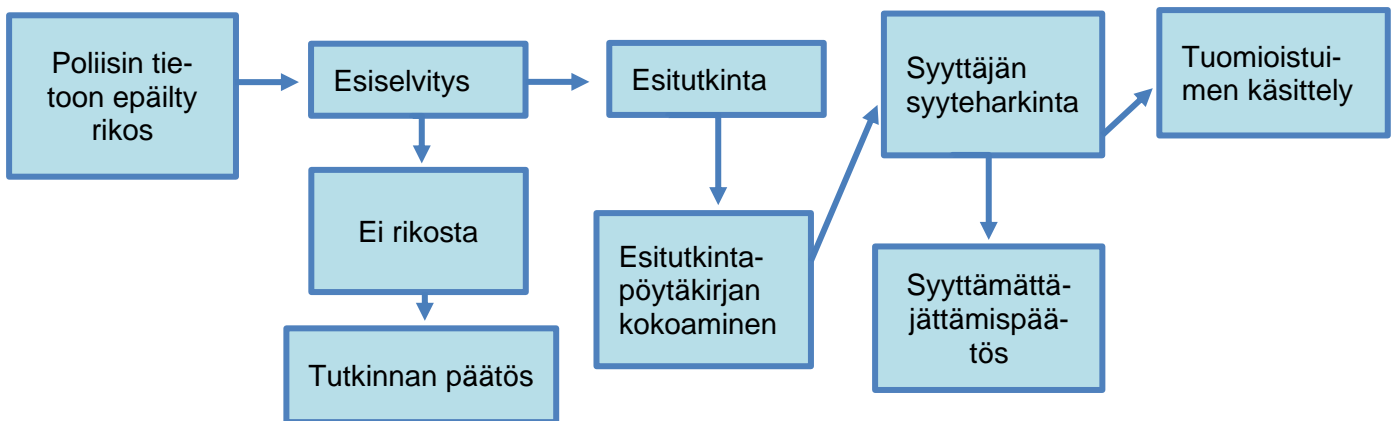
Poliisi suorittaa lisäksi lupahallintoon liittyvät ja muut sille laissa erikseen säädetyt tehtävät sekä antaa jokaiselle tehtäväpiiriinsä kuuluvaa apua. Jos on perusteltua syytä olettaa henkilön kadonneen tai joutuneen onnettomuuden uhriksi, poliisin on ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin henkilön löytämiseksi.

Esitutkinnan toimittaa ETL 2:1:1 mukaan yleinen esitutkintaviranomainen eli poliisi. Muita esitutkintaviranomaisia ovat aikaisemmin mainitut rajavartiosto-, sotilas- ja tulliviranomaiset. (Fredman, Kanerva ym. 2020, 121). Opinnäytetyö keskittyy poliisiin esitutkintaviranomaisena, jonka takia muita esitutkintaviranomaisia tai niiden tehtäviä ei määritellä tarkemmin.

3.3 Esitutkinta osana rikosprosessia

Esitutkinnassa kerätään todistusaineisto, jota käytetään rikosprosessin myöhäisemmissä vaiheissa. Perinteinen tai niin sanottu täysmääräinen esitutkinta viimeistellään kokoamalla esitutkintapöytäkirja. Esitutkintapöytäkirjaan kerätään kaikki esitutkinnan aikana kertynyt näyttö epäiltyyn rikokseen sekä muut siihen liittyvät liitteet (Fredman, Kanerva ym. 2020, 17, 27).

Esitutkinnan jälkeen tulee syyteharkinta, jossa syyttäjä harkitsee täyttääkö teko rikoksen tunnusmerkistöä sekä päättää, nostaako hän syytettä vastaajaa kohtaan vai jättääkö hän syyttämättä vastaajaa. Mikäli syyttäjä nostaa syytteen vastaajaa kohtaan, päättyy asia käsittelyyn tuomioistuimessa. Tuomioistuin käsittelee syyttäjän haastehakemuksen ja järjestää tuomioistuinkäsittelyn suullisesti kärjäsalissa tai sitten kirjallisessa menettelyssä. Tuomioistuin ratkaisee asian ja panee täytäntöön rangaistuksen tai muun seuraamuksen vastaajalle, mikäli hänet tuomitaan syyllisenä syytettyyn rikokseen. (Fredman, Kanerva ym. 2020, 15-17.)

Kuva 1, rikosprosessi yksinkertaistettuna.

3.4 Esitutkintaperiaatteet

Esitutkintaa ohjaavat sekä säännöt, että periaatteet. Säännöt ovat täysin velvoittavia, kun taas periaatteet on otettava huomioon lakia tulkitessa ja soveltaessa. Periaatteet ohjaavat viranomaisten toimivaltuuksia ja ne ovat lainsäätäjän antajan tulkinta- ja toimintaohjeita. Kaikki esitutkintaperiaatteet ovat otettava huomioon esitutkintaa toimittaessa, vaikkakin kunkin periaatteen vaikutus voi vaihdella tapauskohtaisesti. (Fredman, Kanerva ym. 2020, 82.)

Tasapuolisuusperiaatteesta säädetään esitutkintalain neljännen luvun ensimmäisessä pykälässä. Sen mukaan esitutkinnassa on selvitettävä ja huomioitava rikoksesta epäillyn syyllisyyden puolesta ja vastaan puhuvat seikat ja todisteet. Lisäksi tasapuolisuudella tarkoitetaan myös tasapuolista kohtelua kaikkia esitutkinnan osallisia kohtaan, olivatpa he rikoksesta epäiltyjä tai muutoin asianosaisia. (Fredman, Kanerva ym. 2020, 86.)

Suhteellisuusperiaatteen (ETL 4:4) mukaan esitutkinnassa suoritettujen toimien ja henkilöiden oikeuksiin puuttumisen on oltava oikein mitoitettuja rikoksen vakavuuteen, selvitettävän asian selvittämistarpeeseen sekä toimenpiteiden kohteen henkilökohtaisiin seikkoihin esimerkiksi ikään ja terveydentilaan. Suhteellisuusperiaatteen mukaisesti esitutkintaviranomainen voi kohdentaa resurssejaan tiettyihin rikosasioihin ja toisaalta myös asian laadun vaatiessa, esitutkintaan osallistuvien henkilöiden oikeuksiin puuttumista voidaan rajata. (Fredman, Kanerva ym. 2020, 91.)

Vähimmän haitan periaate (ETL 4:5) ohjaa esitutkintaa aiheuttamaan ja puuttumaan henkilöiden oikeuksiin vain välttämättömällä tavalla. Haittaa tai vahinkoa saa aiheuttaa vain sen verran, kun sitä on pakko aiheuttaa. (Fredman, Kanerva ym. 2020, 94.)

Hienotunteisuusperiaate (ETL 4:6) velvoittaa esitutkintaviranomaiset kohtelemaan esitutkinnan asianosaisia ja muita esitutkinnan osallisia hienotunteisesti. Rikoksesta epäiltyä on kohdeltava esitutkinnassa niin, ettei hän leimautuisi toimenpiteiden takia epäilyksenalaiseksi. (Fredman, Kanerva ym. 2020, 95.)

3.5 Suppea esitutkinta

Täysimääräisen esitutkinnan rinnalle on säädetty esitutkintalain 3. luvun 14 §:n mukainen suppea esitutkinta. Suppeaa esitutkintaa voidaan käyttää tutkittavan asian laadun ja vaikeusasteen ollessa matala. Esitutkintalain 3:14:1:n mukaan tämä tarkoittaa yksinkertaisia ja selviä asioita, joista on odotettavissa yleisen rangaistuskäytännön mukaisesti korkeintaan sakkorangaistus. Valvontaviranomaisen havaitsemat rikkomukset sekä rikoksesta epäillyn myöntämä syyllistyminen voivat muun muassa tehdä suppean esitutkinnan mahdolliseksi, mikäli rangaistusasteikko on rikoksessa sakkorangaistus (Fredman, Kanerva ym. 2020, 27). Mikäli rikosasiaan liittyy huomattava vahingonkorvausvelvollisuus tai menettämisseuraamus, on rikos tutkittava täydellisessä esitutkinnassa (Fredman, Kanerva ym. 2020, 35).

Suppea esitutkinta on itsessään prosessuaalisesti kevyempi, koska siinä selvitettävissä rikosasioissa ei yleisen käytännön mukaan voi olla kahta useampaa todistajaa. Lisäksi suppeassa esitutkinnassa tutkittavan rikoksen on selvittävä ilman asiantuntijalausuntoja (pl. verenalkoholilausunto). Mikäli ei asia ole selvä yhden tai kahden silminnäkijän tai valvontaviranomaisen tekemien havaintojen perusteella, asia ei ole rikosoikeudellisesti tarpeeksi yksinkertainen suppeaa esitutkintaa varten. (Fredman, Kanerva ym. 2020, 36.) Suppea esitutkinta voidaan suorittaa tai jättää suorittamatta ilman tutkinnanjohtajan päätöstä tapauksissa, joissa tutkinta tehdään ilman tutkinnanjohtajaa. (HE 222/2010, 40.)

Suppeaa esitutkintaa tulisi käyttää aina, kun se on säännösten ja tapauksen laatuun sopivaa, sillä se säästää jo muutenkin rajallisia esitutkintaresursseja (Fredman, Kanerva ym. 2020, 35). Hallituksen esitykseen on jo vuonna 2002 kirjattu, että suppeaa tutkintamuotoa olisi hyödynnettävä mahdollisuuksien mukaan täysmääräisesti (HE 52/2002, 46).

3.6 Täydellisen ja suppean esitutkinnan eroavaisuudet

Esitutkintalain 11:2:2 määrittää, mitä pykälää suppeassa esitutkinnassa ei tarvitse noudattaa täydelliseen esitutkintaan verraten:

Suppea esitutkinta saadaan toimittaa noudattamatta 5 luvun 1 §:n ja 7 luvun 11 §:n säännöksiä. (15.3.2019/322)

Täydellisessä esitutkinnassa syyttäjälle olisi viipymättä ilmoitettava poliisimiehen ollessa rikoksesta epäiltynä asiaan, jota ei voida hoitaa sakolla tai rikesakolla (ETL 5:1). Suppeaan esitutkinnan eräs

edellytys on, että asia on hoidettavissa yleisen rangaistuskäytännön mukaan sakkorangaistuksena. Tämän takia syyttäjälle ei täydy tehdä ilmoitusta suppeassa esitutkinnassa, vaikka poliisimies olisikin rikoksesta epäiltynä esimerkiksi sellaisesta ylinopeudesta, josta on yleisen rangaistuskäytännön mukaisesti odotettavissa sakkorangaistus (Fredman, Kanerva ym. 2020, 35).

ETL 7:11 säännöksillä tarkoitetaan kuultavan oikeutta kuulustelutodistajan käyttöön esitutkinnassa. Suppeassa esitutkinnassa kuultavalla ei ole oikeutta saada kuulustelutodistajaa paikalle kuulustelun ajaksi. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, että se olisi kielletty.

Suppeassa esitutkinnassa asianosaisille ei tarvitse varata tilaisuutta loppulausunnon antamiseen esitutkintalain 10 luvun 1 § mukaan. Loppulausunto ei ole tarpeellinen yksinkertaisissa ja selvissä rikosasioissa, siksi sen käyttäminen ei myöskään ole tarpeellista suppeassa esitutkinnassa (Fredman, Kanerva ym. 2020, 39).

3.7 Yksinkertainen ja selvä asia

Suppeaa esitutkintaa voidaan käyttää vain yksinkertaisien ja selvien asioiden tutkimiseen (ETL 3:14). Aikaisemmassa esitutkintalaissa (ETL 44/1987) suppean esitutkinnan käyttökynnyksen ylärajana pidettiin rikoksia, joista on säädetty enintään kuusi kuukautta vankeutta. Käyttöalaa muutettiin kuitenkin vuonna 2013, jolloin enintään kuuden kuukauden vankeusrangaistus poistettiin suppean esitutkinnan käyttöalasta. Nykyään vain rikesakolla ja sakkorangaistuksella hoidettavat asiat sopivat käyttöalaa näin ollen voivat olla yksinkertaisia ja selviä (ETL 2011/805).

Rikoksen näyttöpuoli voi määrittää, onko se yksinkertainen ja selvä. Mikäli todistajia tarvitaan useampia kuin kaksi, ei asia ole yksinkertainen selvittää. Toisaalta valvontaviranomaisen itse havaitessa rikkomuksen sekä rikoksesta epäillyn myöntäessä teon, asia on riidaton (HE 14/1985 vp. 39.). Asiantuntijalausunnot, kuten lääkärinlausunnot, oikeudelliset ongelmat, kuten syyllisyyskysymys tai tunnusmerkistön täyttyminen kuin myös suuri vahingonkorvauskysymys tekevät rikosasian selvittämisestä työläämpää ja vaikeammin selvitettävää. Rikoksesta epäillyn huomattava menettämisseuraamus tai hallinnollinen seuraamus tarkoittavat, että asia ei mene yksinkertaisesta tai selvästä. (Rantaeskola 2014, 114.)

Kaikki yleisen rangaistuskäytännön mukaiset sakkorangaistuksella hoidettavat rikokset eivät kuitenkaan ole yksinkertaisia tai selkeitä. Hallituksen esityksessä vuonna 2002 korostetaan, etteivät esimerkiksi pahoinpitelyrikoksista aiheutuneita vahinkojen selvittämiseksi suoritettavia toimenpiteitä voida enää pitää yksinkertaisina esitutkinta toimina. (HE 52/2002, 47.)

3.8 Kuulustelu

Esitutkintaviranomaisen suorittama kuulustelu on olennainen osa esitutkintaa. Kuulustelusta säädetään esitutkintalain seitsemännessä luvussa. Seitsemännen luvun lisäksi kuulusteluja ohjaavat voimakkaasti ETL 4 esitutkintaperiaatteet, jotka olen määritellyt jo luvussa 3.4. Kuulustelu on esitutkinnan viitekehyksessä menettely, jossa kuultavan henkilön suullisesti antamat tiedot kerätään tarkoituksenmukaiseen muotoon kuulustelupöytäkirjaan. Kuulustelu aloitetaan aina kertomalla esitutkintaan osallistuvan oikeuksista ja velvollisuuksista (ETL 9). Kuulustelu loppuu, kun kuulusteltava henkilö on saanut tarkistaa kuulustelupöytäkirjan sisällön ja todennut sen vastaavan kertomustaan. (Fredman, Kanerva ym. 2020, 353.)

3.8.1 Välitön kuuleminen

Välittömästä kuulemisesta säädetään esitutkintalain 6:3§:ssä. Lain valmistelutöissä on tuotu ilmi, että henkilö voidaan velvoittaa jäämään paikalle, jotta kuuleminen voitaisiin hoitaa esimerkiksi poliisiautossa tai muussa kuulusteluun sopivassa paikassa. Suppean esitutkinnan käyttöä suositellaan vähäisissä rikkomuksissa, joissa henkilö olisi mahdollista kuulla ensipartion toimesta. (LaVM 9/1986 vp., 6.) Välitön kuuleminen paikan päällä on usein vähemmän haitan periaatteen mukaista, sillä kuuleminen voidaan hoitaa heti, eikä kuultavan tarvitse viedä tai velvoittaa saapumaan poliisiasemalle kuultavaksi enää myöhemmin (HE 222/2010, 218).

3.8.2 Suppea kuulustelu

Suppeaa kuulustelua ei itsessään mainita esitutkintalaissa. Tällä kuitenkin tarkoitetaan suppeassa esitutkinnassa toimitettua kuulustelua, joka noudattaa samalla tavalla esitutkintalain seitsemännen luvun pykälää täydellisen esitutkinnan kuulustelun tavalla muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta. Suppeassa esitutkinnassa kuulustelu voidaan toimittaa poikkeuksellisesti yöaikaan eli 22-07 (ETL 7:5), mikäli kyseessä on edellisen alaluvun mukainen välitön kuuleminen (ETL 6:3). Suppea kuulustelu voidaan kirjata kuulustelupöytäkirjan sijasta muihinkin asiakirjaan ja kertomukseen voidaan kirjata vain kuultavan kertomuksen pääsisältö (ETL 11:2). Suppeassa kuulustelussa kuulutavalle ei tarvitse pyynnöstäkään huolimatta hoitaa paikalle kuulustelutodistajaa (ETL 11:2:2), eikä rikoksesta epäillylle tarvitse ilmoittaa oikeudesta avustajan käyttöön kirjallisesti (HE 222/2010, 50).

Suppeassa esitutkinnassa on kuitenkin huomattava, että alle 18-vuotiaan rikoksesta epäillyn kuulustelussa on perus- ja ihmisoikeusmyönteisen tulkinnan mukaan noudatettava täydellisen esitutkinnan mukaista vaatimusta kuulustelutodistajan läsnäolosta (Rantaeskola 2019, 182). Poikkeuksena on tilanne, jossa alle 18-vuotiaalla on kuulustelussa läsnä hänen avustajansa, laillinen edustaja taikka sosiaaliviranomaisen edustaja, jolloin kuulustelutodistaja ei ole välttämätön (ETL 7:11§).

Todettakoon, että suppea esitutkinta antaa laajat mahdollisuudet poliisipartiolle hoitaa yksinkertaisten ja selvien asioiden kuulustelut poliisiautossa. Kuulusteleminen ei ole suorittamispaikasta eikä myöskään ajasta riippuvainen eikä se vaadi kuin kuultavan kertoman pääsisällön.

3.9 Kirjallinen menettely

Kirjallinen menettely otettiin käyttöön suomessa vuonna 2006 rikosten käsittelyn prosessin tehostamiseksi ja keventämiseksi. Tuomioistuimien oli ongelmassa suullisissa käsittelyistä aiheutta poissa olevien henkilöiden takia, joka aiheutti tuomioistuimissa tyhjäkäyntiä. Kirjallisessa menettelyssä ei ole suullista pääkäsittelyä, eikä näin ollen vastaajan tai syyttäjän läsnäoloa vaadita asian ratkaisemiseksi. Rikosasia selvitetään tuomioistuimen kansliassa kirjallisten todisteiden perusteella. (Linna 2019, 161.)

Kirjallisesta menettelystä säädetään laissa oikeudenkäynnistä rikosasioissa (ROL) viidennessä luvussa. Kirjallinen menettely on siksi tärkeää määritellä tässä tutkimuksessa, sillä suppean esitutkinnan ja kirjallisen menettelyn edellytyksissä on paljon yhteistä käyttöalaa. ROL 5a:1:ssä säädetään kirjallisen menettelyn edellytyksistä seuraavasti:

Asia voidaan ratkaista pääkäsittelyä toimittamatta (kirjallinen menettely), jos:

- 1) mistään syyttäjän syytteessä tarkoitettua yksittäisestä rikoksesta ei syytteessä mainittujen seikkojen vallitessa tehtynä ole säädetty ankarampaa rangaistusta kuin sakko tai vankeutta enintään kaksi vuotta; (13.5.2011/455)*
- 2) vastaaja tunnustaa syyttäjän syytteessä kuvatun teon sekä käräjäoikeudelle antamallaan nimenomaisella ilmoituksella luopuu oikeudestaan suulliseen käsittelyyn ja suostuu asian ratkaisemiseen kirjallisessa menettelyssä; (13.5.2011/455)*
- 3) vastaaja on teon tehdessään ollut täysi-ikäinen;*
- 4) asianomistaja on ilmoittanut esitutkinnassa, ettei hänellä ole vaatimuksia asiassa, tai suostuu asian käsittelyyn kirjallisessa menettelyssä; ja (1.6.2018/423)*
- 5) pääkäsittelyn toimittaminen on asian selvitettyyn tilaan nähden myös kokonaisuutena arvioiden tarpeetonta.*

Kirjallisen menettelyn edellytyksistä voidaan todeta, että se soveltuu pääosin hyvin esitutkinnassa myönnettyihin massarikoksien, kuten näpistyksien ja lievien petoksien hoitamiseen rangaistusasteikon puolesta. Kirjalliseen menettelyyn sopii myös useimmat suppeassa esitutkinnassa myönnetty asiat, koska yksinkertainen ja selvä asia vaatii harvemmin suullista oikeudenkäyntiä ja rangaistusasteikon ollessa sakkorangaistus, sopii se kirjalliseen menettelyyn.

On kuitenkin muistettava, että käräjäoikeudella on viimesijainen harkintavalta kirjallisen menettelyn käytöstä kaikissa asioissa. Vaikka kirjallisen menettelyn kaikki edellytykset täytyisivätkin, voi käräjäoikeus tehdä päätöksen käsitellä rikosasia normaaliprosessissa. (Linna 2019, 161.)

3.10 Prosessiekonomia

Tässä luvussa määritellään prosessiekonomian rikosprosessioikeuden kontekstissa, koska se auttaa ymmärtämään suppean esitutinnan tarkoitusta. Rikosprosessioikeudessa on useita muita periaatteita, mutta niiden määrittäminen ei ole tarpeellista tässä tutkimuksessa.

Rikosprosessioikeudessa on useita periaatteita, joita prosessin on tarkoitus noudattaa. Prosessiekonomian periaate sisältyy tavoiteperiaatteisiin, joiden on tarkoitus osoittaa, miten yhteiskunta on kokenut prosessin olevan tarkoituksenmukaista päästä tavoitepäämäärään (Virolainen & Pölönen 2003, 166). Prosessiekonomiaa on nopea ja edullinen asian menettely. Tällä tarkoitetaan prosessia aina rikoksen tapahtumisesta vireille tuloon asti. Asiat tulisi käsitellä ratkaisuun asti mahdollisimman nopeasti ja ilman turhaa päällekkäistä työtä. Lisäksi prosessin tulisi aiheuttaa mahdollisimman vähän kustannuksia asianosaisille sekä tuomioistuimellekin (Virolainen & Pölönen 2003, 176, 178). Prosessiekonomian vastainen hidaskäsittely on haitallista rikosvastuun toteutumisen sekä asianosaisen oikeussuojan kannalta (Virolainen & Pölönen 2003, 177).

Todettakoon, että aikaisempien alalukujen mukaiset suppea esitutkinta ja kirjallinen menettely edistävät prosessiekonomiaa, koska ne ovat esitutkintaviranomaiselle, tuomioistuimelle sekä asiaosaisille kevyempiä ja resursseja säästävämpiä tapoja rikosprosessin läpi.

4 SUPPEA ESITUTKINTA KÄYTÄNNÖSSÄ

Tässä luvussa käydään läpi keksittyjen teoreettisten esimerkkien kautta, miten suppea esitutkinta voitaisiin toteuttaa kenttäpoliisin toimesta yhden kosketuksen periaatteen mukaisesti. Esimerkit havainnollistavat tätä opinnäytetyötä lukevalle henkilölle, jolla ei ole kosketusta poliisitoimintaan, millaisessa tilanteessa suppeaa esitutkintaa olisi mahdollista käyttää ja mitä yhden kosketuksen periaate voi tällaisessa tilanteessa tarkoittaa. Lisäksi toinen esimerkki havainnollistaa tapahtumainkulun, jossa kenttäpartio ei noudata yhden kosketuksen periaatetta, jolloin lukija voi havaita yhden kosketuksen periaatteesta mahdollisesti saatavat hyödyt.

4.1 Yhden kosketuksen periaate

Monissa poliisilaitospireissä suppean esitutinnan käyttäminen on viety valvonta- ja hälytyssektorilla pitkälle. Valvonta- ja hälytystointasektorilla työskentelevät konstaapelit tekevät sektorilleen kuuluvia tehtäviä ja mikäli he kohtaavat tehtävällään suppeassa esitutkinnassa hoidettavan rikoksen tutkinnan, he hoitavat sen ns. yhden kosketuksen periaatteen mukaisesti. Tämä tarkoittaa, että poliisipartio

kirjoittaa rikosilmoituksen poliisitietojärjestelmään, kuulustelee rikoksesta epäillyn suppean esitutkin-
nan säädöksiä noudattaen, kokoaa esitutkintapöytäkirjan ja lopettaa tutkinnan tekemällä tutkinnan
päätöksen. Näin epäillyn rikoksen tutkinta on saatu päätökseen ilman, että muut kuin yksi poliisipartio
on tutustunut epäiltyyn rikokseen.

4.2 Esimerkkitapaus suppeasta esitutkinnasta

Poliisi saa ilmoituksen myyntiliikkeessä tapahtuneesta näpistyksestä. Paikalla on henkilö X, joka on
näpistänyt liikkeestä olutta ja jäänyt kiinni kassalinjan jälkeen. Poliisipartio tulee paikalle ja kuulee,
että oluet ovat myyntikuntoisia ja saatu henkilöltä X takaisin liikkeen haltuun. Henkilö X on syyllistynyt
näpistysrikokseen yli kuusi kertaa vuoden sisällä, jonka takia asiaa ei voida ratkaista sakkomenette-
lyssä (1 § mon. 5. laki sakon ja rikesakon määräämisestä 27.8.2010/754.)

Poliisipartio kirjaa tapahtuneesta rikosilmoituksen ja aloittavat suppean esitutkinnan. Henkilö X kuul-
laan poliisiautossa suppeassa kuulustelussa. Suppeaan kuulusteluun merkitään kuulustelija, rikok-
sesta epäilty henkilö X ja epäilty rikos. X:lle ilmoitetaan hänen oikeutensa ja velvollisuutensa kuulus-
telun alussa. Kuulustelussa X kertoo tapahtumasta oman kertomuksensa ja myöntää syyllistyneensä
näpistykseen ja suostuvansa kirjalliseen menettelyyn. Poliisipartio kirjaa kuulustelun, käy sen sisäl-
lön läpi X:n kanssa ja antaa X:n lukea kirjatun kuulustelun. X allekirjoittaa kuulustelun ja näin toteaa
sen sisällön paikkansa pitäväksi. X päästetään lähtemään paikalta kuulustelun jälkeen.

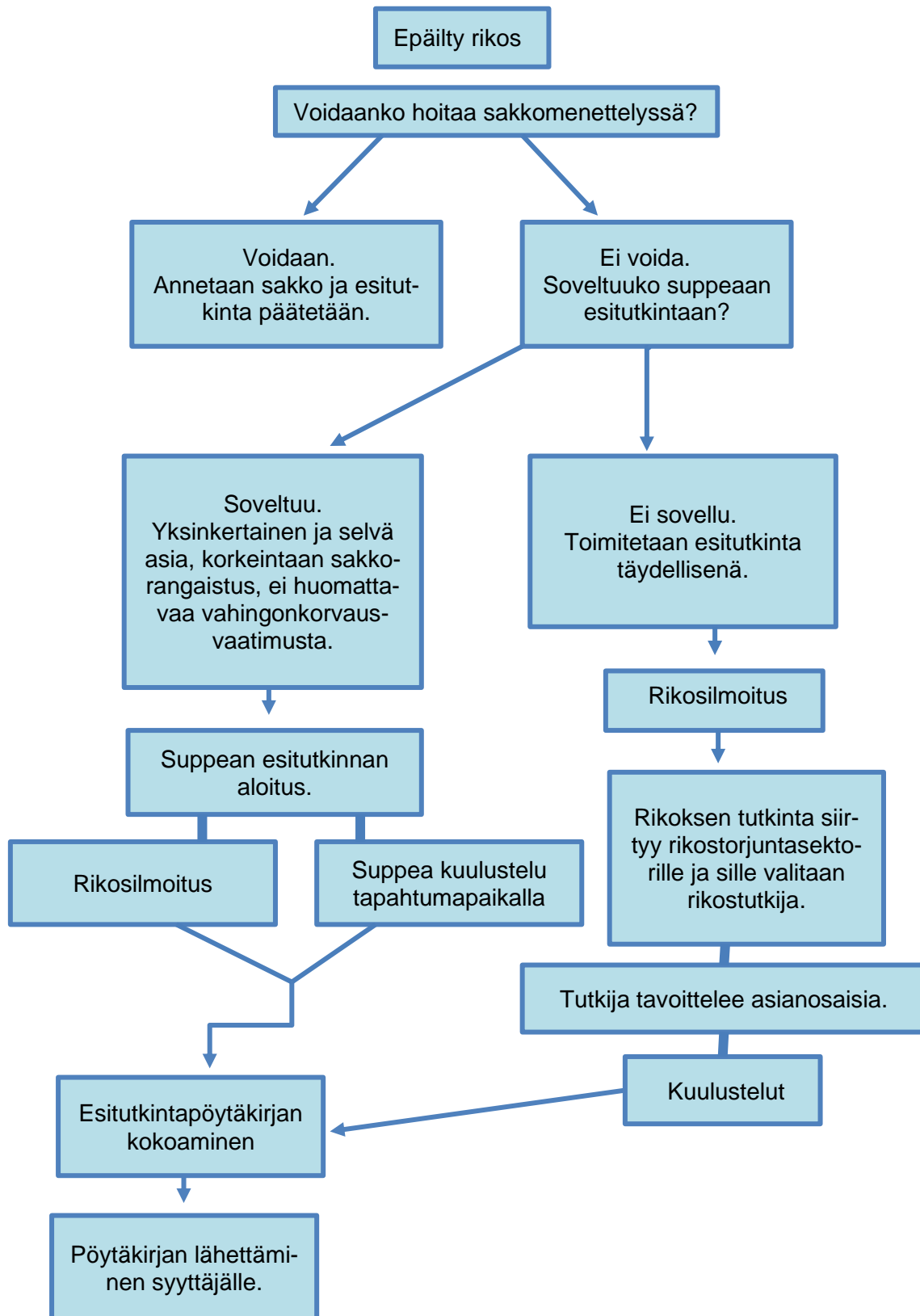
Poliisipartio täydentää rikosilmoituksen, selvittää asianomistajan vaatimukset asiassa ja kokoaa esi-
tutkintapöytäkirjan sekä liittävät X:n suppean kuulustelun sen osaksi. Lopulta partiolla on kokonainen
esitutkintapöytäkirja edessään, joka on valmis lähetettäväksi syyttäjälle.

4.3 Ilman suppeaa esitutkintaa

Poliisipartio saa jälleen ilmoituksen henkilöstä X, jonka ilmoitetaan anastaneen olutta myyntiliik-
keestä. Partio toteaa paikalla, ettei asiaa voida hoitaa sakkomenettelyssä aikaisempien näpistysri-
kosten määrän takia. Partio ottaa rikoksesta epäillyn X:n henkilötiedot ylös ja ilmoittavat, että rikos-
tutkija on myöhemmin yhteyksissä esitutkinnan osalta. X päästetään jatkamaan matkaansa. Seuraa-
vaksi partio tekee rikosilmoituksen tapahtuneesta, joka myöhemmin vastuutetaan rikostorjunnan tut-
kijalle.

Rikostutkija perehtyy rikokseen ja alkaa tavoitella rikoksesta epäiltyä. Rikoksesta epäilty ei ole tavoit-
tettavissa puhelimella, koska hänen puhelinnumeronsa on ehtinyt vaihtumaan. Kirjeitse lähetettävät
kutsut saapua esitutkintaan johtavat noutopostiin, koska hänellä ei ole vakinaista osoitetta. X on et-
sintäkuulutettava. Tässä vaiheessa rikostutkija on jo käyttänyt paljon enemmän aikaa, kuin mitä po-
liisipartiolla olisi mennyt suppean esitutkinnan suorittamiseen.

Poliisipartio tapaa eräänä päivänä X:n ja vievät hänet kuulusteltavaksi poliisiasemalla, koska hänellä on etsintäkuulutus. Vasta kuulustelun jälkeen rikostutkija voi tehdä epäilystä rikoksesta esitutkintapöytäkirjan valmiiksi ja lähettää sen syyttäjälle. Tässä vaiheessa rikoksesta on kulunut pitkä aika, joka ei ole poliisin, asianomistajan tai rikoksesta epäillyn etujen mukaista.

Kuva 2, suppean ja täysmääräisen esitutkinnan eroavaisuus yksinkertaistettuna.

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

5.1 Tutkimusongelma ja tutkimuskysymys

Hyvä tutkimusongelma on yksinkertainen ja selkeä. Sen tarkoitus on ohjata tutkimuksen suuntaa ja estää tutkijaa selvittämästä irrelevantteja asioita tutkimukseen liittyen. Tutkimusongelma kertoo usein jo paljon, mitä tutkimuksen aiheesta halutaan tutkia ja tietää. (Saaranen-Kauppinen ym., 2009, 13.) Edellä mainittujen seikkojen valossa, tutkimusongelmana on selvittää Jyväskylän poliisiaseman esikäsittelyryhmän ja valvonta- ja hälytystoiminnan henkilöstön käsityksiä suppeasta esitutkinnasta.

Tutkimuskysymysten on tarkoitus olla selkeitä, riittävän rajattuja sekä huolella määriteltyjä. Kysymykset osoittavat, mitä kerätystä aineistoa on tarpeellista ja tutkimuksen kannalta oleellista. (Saaranen-Kauppinen ym., 2009, 75.) Päättökysymykseksi tuli:

Millaisia kokemuksia Jyväskylän poliisiaseman esikäsittelyryhmässä ja valvonta- ja hälytystoiminnassa työskentelevillä on suppeasta esitutkinnasta?

Alakysymykseksi määriteltiin:

Mitä seikkoja valvonta- ja hälytystoiminnassa sekä esikäsittelyryhmässä voisi kehittää suppean esitutkinnan osalta?

5.2 Kvalitatiivinen tutkimus

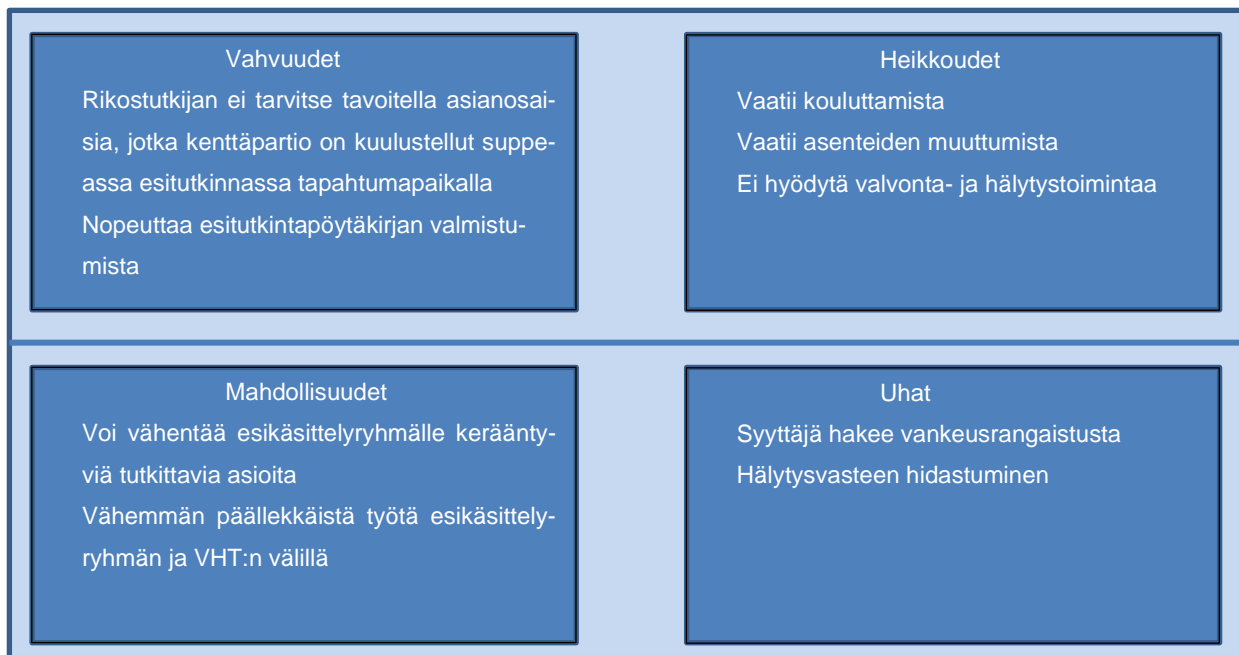
Tämä opinnäytetyö on tehty kvalitatiivisena eli laadullisena tutkimuksena. Laadullinen tutkimus on aineistonkeruu- ja analyysimenetelmiä ihmisen ja hänen elämänsä tutkimiseksi. Laadullisessa tutkimuksessa keskiössä ovat merkitykset, jotka ilmenevät erilaisin tavoin ympärillämme elävässä maailmassa. (Saaranen-Kauppinen ym., 2009, 5.) Tutkimusongelma käsittelee henkilöiden subjektiivisia kokemuksia, jonka takia kvalitatiivisen tutkimusmenetelmän valitseminen on perusteltua.

Laadulliselle tutkimukselle tyypillisiä aineenkeruumenetelmiä ovat haastattelut, elämänkerrat ja päiväkirjat. Aineistoa kerätään harkinnanvaraisesti ja tutkittavat henkilöt valitaan tarkoituksenmukaisesti. Näistä aineistoista saadaan yleensä huomioita tutkittavien näkökulmista tutkittavaan asiaan. (Eskola & Suoranta 2000, 13-24.)

5.3 SWOT-analyysi

SWOT-analyysi eli nelikenttäanalyysi on tunnettu yritysmaailmasta aina 1960-luvusta lähtien. SWOT on lyhenne englanninkielisistä sanoista strengths (vahvuudet), weaknesses (heikkoudet), opportunities (mahdollisuudet) ja threats (uhat). SWOT-analyysillä saadaan tietoa mahdollisista sisäisistä vahvuuksista ja heikkouksista sekä ulkoisista mahdollisuuksista ja uhkista. Analyysin tarkoituksena on

tuottaa tietoa tutkittavasta asiasta tutkimushetkellä sekä tulevaisuudessa. (Vuorinen 2014, 89–94.) SWOT-analyysiä on käytetty tutkimuksen johtopäätösten tulkinnessa.

Kuva 3, SWOT-analyysi suppeasta esitutkinnasta Jyväskylän poliisiasemalla.

5.4 Haastattelututkimus

Tutkimuksen tavoitteena on ymmärtää ilmiöön vaikuttavia tekijöitä, jonka takia konstaapeliin haastattelu on luontaisin tapa saada monipuolista materiaalia tutkimukseen. Haastatteluja on mahdollista tehdä avoimena tai teemahaastatteluna. Avoin haastattelu muistuttaa arkista keskustelua ennalta määrätystä aihealueesta. Vaikka aihealue on ennalta määrätty, ei haastatteluun ole asetettu mitään runkoa, jonka mukaan sen kuuluisi kulkea. Keskustelu etenee tiettyssä aihepiirissä omaan tahtiinsa ja vuorovaikutus haastateltavan ja tutkijan välillä on vapaata. Haastateltavan kokemukset, tunteet, mielipiteet ja niiden perustelut tietystä aiheesta, ovat avoimen haastattelun tuottamaa materiaalia. Tällainen haastattelu tuottaa suuren määrän materiaalia, jonka analysointi lopulta kertoo tutkimuksen kannalta relevantit seikat haastattelusta. (Saaranen-Kauppinen ym., 2009, 54.)

Teemahaastattelu on avointa haastattelua formaalimpi ja ennalta suunnitellumpi. Teemahaastattelussa pyritään samanlaiseen vuorovaikutukseen haastateltavan kanssa kuin avoimessa haastattelussa, mutta tutkijan on suunnattava ja pidettävä keskustelu ennalta suunniteltujen teemojen piirissä. Teemahaastatteluna tehdyssä tutkimuksessa kaikkien haastateltavien kanssa käydyt keskustelut noudattavat samoja ennalta suunniteltuja aihepiirejä sekä teemoja. (Saaranen-Kauppinen ym., 2009, 55–56.)

Haastattelussa kysymysten esittäminen on mahdollista tehdä strukturoituna tai puolistrukturoituna. Strukturoidussa haastattelussa kysymykset esitetään lomakehaastattelun omaisesti eli kaikille haastateltaville täysin samalla tavalla ja samassa järjestyksessä. Kaikkiin kysymyksiin on strukturoidussa

haastattelussa valmiita vastausvaihtoehtoja, joista haastateltava valitsee aina yhden, joka kuvaa hänen näkemystään parhaiten. Puolistrukturoitu haastattelu eroaa strukturoidusta siten, että kysymysten järjestyksiä voi vaihtaa kuin myös kysymysten lauseenrakenteitakin. Puolistrukturoidun haastattelun vahvuus on tutkimuksissa, joissa halutaan tietoa tarkasti tietystä asiasta, eikä tutkija koe tarvetta käydä avoimempaa keskustelua haastateltavan kanssa. (Saaranen-Kauppinen ym., 2009, 56–57.)

Tutkimuksen haastattelumuodoksi valikoitui puolistrukturoitu teemahaastattelu. Haastatteluja varten suunniteltiin teemarunko, jonka perusteella haastattelu etenisi. Teemojen ympärille keksittiin haastattelukysymyksiä, joilla keskustelua suunnattaisiin tiettyihin aihealueisiin. Haastattelurungosta ja haastattelukysymyksistä tehtiin haastattelulomake.

5.5 Haastateltavien valinta

Teemahaastatteluun on valittava haastateltavia, joiden uskotaan pystyvän antamaan materiaalia tutkimuksen aineistoksi (Saaranen-Kauppinen ym. 2006, luku 6.3.2). Tämän tutkimuksen liittyessä oleellisesti poliisiin esitutkintaviranomaisena ja poliisin suorittamaan suppeaan esitutkintaan, tutkija kysyi henkilökohtaisesti haastateltaviksi esitutkintaa suorittavia konstaapeleja rikostutkinnan ja VHT:n puolelta. Tutkija tunsikin kaikki haastateltavat jossain määrin, jonka takia hän tiesi heidän työhistoriansa ja työmotivaation. Tavoitteena oli, ettei haastatteluun kysytä pelkästään konstaapeleja, jotka hallitsevat suppeaan esitutkinnan moitteettomasti. Tutkimuksen tavoitteena oli saada monipuolista aineistoa haastatteluilla, jonka takia haastatteluihin kysyttiin myös sellaisia konstaapeleja, jotka eivät välttämättä tee suppeaa esitutkintaa jatkuvasti. Yhdenlaisia haastateltavia valitsemalla, tutkimuksen aineisto voi päätyä yksipuoliseen aineistoon, eivätkä aiheeseen liittyvät ongelmat ja kehityskohteet kävisivät välttämättä ilmi.

Haastatteluihin valittiin kaksi konstaapelia rikostutkinnasta sekä valvonta- ja hälytystoiminnasta. Valintaperusteeksi asetettiin vähintään viiden vuoden kokemuksen edustamaltaan sektorilta ja yleisen aktiivisuuden ja kiinnostuksen työtehtäviin. Yksikään haastateltava, jota kysyttiin, ei kieltäytynyt tutkimukseen osallistumisesta. Molempien rikostorjunnassa työskentelevien tutkijoiden virkapaikka on esikäsittely-yksikössä, jossa käsitellään massarikoksia ja yleisesti ottaen yksinkertaiset ja nopeasti ratkaistavat rikokset, joista suuri osa olisi mahdollista hoitaa suppeassa esitutkinnassa. Valvonta- ja hälytystoiminnassa työskentelevistä konstaapeleista toisen työhön kuului poliisikoirapartiossa työskenteleminen. Ennen haastatteluja haastateltaville lähetettiin haastattelulomake, jotta he voivat varautua haastatteluun tutustumalla käsiteltäviin teemoihin. Kysymyspohja oli hieman erilainen rikostutkijoille ja VHT:n haastateltaville. Kysymyspohjat ovat luettavissa tämän työn liitteissä.

5.6 Haastatteluista

Haastattelut toteutettiin Jyväskylän poliisiasemalla kasvotusten loppuvuodesta 2020. Ajankohta oli sinänsä ongelmallinen, koska Covid19-viruksen takia turhia kontakteja piti välttää. Tutkija koki kuitenkin puhelimesta suoritettavien haastattelujen voivan johtaa heikompaan vuorovaikutukseen haastateltavien kanssa ja lisätä väärinkäsityksiä, jonka takia haastattelut hoidettiin kasvotusten, turvavälejä kuitenkin noudattaen.

Haastattelu pitäisi suorittaa haastateltavalle tutussa paikassa (Valli & Aaltola 2015, 30–31), tässä tutkimuksessa luonnolliseksi haastattelupaikaksi osoittautui poliisiaseman kuulusteluhuoneet ja muut rauhalliset toimistotilat. Haastattelutilassa ei ollut koskaan muita läsnä, kuin haastattelija ja haastateltava vuorovaikutuksen puhtauden saavuttamiseksi sekä keskeytymättömyyden varmistamiseksi.

Haastateltavat osallistuivat tutkimukseen vapaaehtoisesti ja suostuivat haastattelun tekemiseen heidän työajallaan. Haastattelut kestivät 20-35 minuuttia ja haastateltavien kanssa sovittiin, että haastattelut ovat anonyymejä eikä haastateltavia voisi tämän tutkimuksen perusteella yksilöidä. Haastattelut tallennettiin matkapuhelimen nauhurille, josta ne litteroitiin haastattelujen jälkeen tekstiasiakirjalle. Litteroitua tekstiä tuli 16 sivun verran. Litteroinnilla tarkoitetaan aineiston kirjoittamista tekstiasiakirjalle puheesta tai muusta lähteestä (Saaranen-Kauppinen ym. 2006, luku 7.2.1).

5.7 Aineiston analyysi

Ennen litterointien analysointia, aineisto koodattiin tekstiasiakirjalle. Koodaamisella tarkoitetaan tutkimuksen yhteydessä aineiston jäsentelemistä helpommin luettavaksi merkintöjen ja luokittelujen avulla (Saaranen-Kauppinen ym. 2006, luku 7.2.2). Haastattelun kullekin teemalle valittiin väri, jonka perusteella litterointiin tehtiin merkintöjä värillä aineiston teemojen perusteella. Koodaus selkeytti litterointia ja osoitti värittämättömän osan litteroinnista olevan epäolennaista.

Laadullisessa tutkimuksessa haastatteluun kerätty aineisto analysoidaan selkeyttämisen ja syvällisemmän ymmärtämisen takia. Analyysiin ei ole mitään tiettyä kaavaa, jonka perusteella tutkimuksen aineisto pitäisi analysoida ja siksi se onkin koettu yleisesti laadullisen tutkimuksen haastavimmaksi osaksi. (Eskola & Suoranta 1996, 137.)

Haastavan laadullisesta tutkimuksesta tekee usein haastateltavien kertomuksien kiteyttäminen tutkimuksen kannalta olennaisiin osiin. On käytävä vuoropuhelua aineiston kanssa ja kommentoida sekä tarkastella sitä kriittisesti omien tietojensa ja muiden tutkimusten valossa. Aineistosta tulisi löytää asianhaaroja, jotka liittyvät muihin aiheesta tehtyihin tutkimuksiin sekä osoittaa, tukeeko se aikaisempien tutkimusten löydöksiä vai onko niissä ristiriitaa. (Saaranen-Kauppinen ym. 2006, luku 7.1.)

Litteroidun aineiston koodaamisen jälkeen, aineisto teemoiteltiin. Teemoittelulla tarkoitetaan aineiston jakamista teemoihin (Saaranen-Kauppinen ym. 2006, luku 7.3.4). Erillisen asiakirjan sarakkeisiin jaettiin haastattelujen kolme teemaa: osaaminen, käyttö ja vaikuttavat tekijät. Teemojen alle liitettiin koodattu aineisto. Jotkut liitetyt osat aineistoista sopivat useampaan teemaan, jolloin ne liitettiin molempien teemojen alle. Teemoittelun avulla jätettiin suuri osa epäolennaisesta litteroidusta aineistosta pois analyysistä. Litteroinnista poimittiin sitaatteja teemoittelun joukkoon, jotka toimivat lukijalle havainnollistavina esimerkkeinä. Suorat lainaukset merkittiin tekstiin kursivoituna. Haastateltaviin viitataan anonymiteetin takia termein H1, H2, H3, H4.

6 TUTKIMUSTULOKSET

Tässä luvussa käydään läpi teemahaastatteluissa ilmi käyneitä asioita. Luku jaettiin haastatteluja mukaileviin teemoihin sekä teemat otsikoitiin yhteenvedon omaisesti.

6.1 Osaaminen on pääosin vahvaa

Haastatteluissa kävi ilmi, että suppean esitutinnan käyttöä on koulutettu Jyväskylän valvonta- ja hälytyssektorilla vuonna 2020. Koulutus sisälsi perusasiat suppean esitutinnan käyttöalasta ja sen hyödyntämisestä eri poliisin järjestelmillä. Haastateltavat olivat samaa mieltä siitä, ettei suppeaa esitutkintaa ole koulutettu ennen tätä useaan vuoteen. Esikäsittelyryhmässä suppeaa esitutkintaa ei ole koulutettu koskaan.

Pitkään VHT:ssa työskennelleet eivät haastateltavan mukaan ole välttämättä koskaan saaneet koulutusta suppeasta esitutkinnasta, suppeaa työpaikkakoulutusta lukuun ottamatta.

Sit kun on miehiä talossa, jotka on ollu 30 vuotta kentällä, niin tommosta suppeeta esitutkintaa ei oo ollu olemassa silloin ku ne on ollu kurssilla... (H4)

Valvonta- ja hälytystoiminnassa koetaan, että useat hallitsevat suppean kuulustelun, vaikkakin kenttäryhmällä voi olla suuri merkitys, toisessa ryhmässä hallitaan paremmin kuin toisessa. Työkokemus rikostutkinnassa koettiin vaikuttavan suppean esitutinnan osaamiseen ja muutenkin esitutkintataitoihin. Eräs haastateltava ei kokenut tuntevansa suppeaa esitutkintaa hyvin rikostorjunnan kokemuksen puutteen vuoksi. Toinen haastateltava koki hallitsevansa suppean esitutinnan hyvin, hänellä oli myös pitkä tausta rikostutkinnasta.

VHT:ssa osataan tehdä sekalaisilmoitus suurriistaonnettomuudesta tutkinnan päätökseen asti. Asia ei näin ollen mene rikostutkintaan, vaan asia hoidetaan yhden kosketuksen periaatteella. Todetakaan, että haastateltavien mukaan suurriistaonnettomuuden voi osata hoitaa tutkinnan päätökseen asti, vaikka ei osaisikaan tehdä esitutkintapöytäkirjaa valmiiksi.

Rikostorjunnassa koettiin, ettei suppea esitutkinta vaadi täydelliseen esitutkintaan verrattuna eri taitoja samankaltaisuuksiensa vuoksi. Täydellistä esitutkintaa tekevän tulisi näin ollen osata myös tehdä suppeaa esitutkintaa.

Kaikki neljä haastateltavaa olivat samaa mieltä, että oppaalle olisi tarvetta VHT:ssa työskenteleville, mutta ei niinkään rikostutkijoille. Yksinkertainen ja pieni vihko voisi toimia muistin tukena niille VHT:ssa työskenteleville, joiden esitutkintataidot ovat heikot ja jotka ovat epävarmoja suppean esitutkinnan tekemisessä.

6.2 Suppean esitutkinnan käyttöä voisi lisätä

Valvonta- ja hälytystoiminnassa koettiin, että suppeaa esitutkintaa käytetään enemmän kuin ennen. Toisaalta vaikuttaa, että osa käyttää suppeaa esitutkintaa huomattavasti vähemmän kuin muut tai eivät ollenkaan. Asia jakaa mielipiteitä, koska yhden haastateltavan mukaan suppean kuulustelun ehtii tehdä aina, koska sen tekeminen ei vie muutamaa minuuttia pidempää. Toisen haastateltavan mukaan kuulustelun tekeminen voi viedä pitkäänkin ja vaikuttaa hälytystehtäviin reagoimiseen. Osaltaan asenteet vaikuttavat VHT:ssa työskentelevien kiinnostukseen tehdä suppeita kuulusteluja, koska kaikki VHT:ssa eivät koe suppeiden kuulustelujen tai muiden esitutkintatoimien kuuluvan heidän päätehtäviinsä. Toisaalta aikaisemmin rikostutkinnassa työskennelleet ymmärtävät, miten suuri apu suppean kuulustelun tekeminen on tutkijalle, jonka takia he saattavat kokea sen jopa velvollisuudeksi.

Kyllä mua hävettää viiä uusi rikosilmoitus uusien juttujen pinoon, jos siinä ei ole kuulustelua mukana. (H2)

Rikostorjunnan osalta mielipiteet olivat eroavat suppeasta esitutkinnasta. Molemmat haastateltavat olivat samaa mieltä siitä, ettei suppeaa esitutkintaa käytetä usein esikäsittelyryhmässä, vaikka se olisikin mahdollista. Toinen haastateltavista kuitenkin koki, että suppea esitutkinta voi olla toimiva ratkaisu esimerkiksi tutkinta-apuina tulleiden kuulustelujen hoitamiseen, mikäli asia soveltuu suppeaan esitutkintaan. Toisaalta täydellisellä esitutkinnalla todettiin olevan pitkät perinteet tutkinnassa, jonka takia suppean esitutkinnan käyttämiselle ei nähty tarvetta.

6.3 Suppean esitutkinnan tekemättä jättämiselle on useita syitä

Molempien sektoreiden haastatteluissa kävi ilmi, että esitutkintataidoilla on oleellinen merkitys suppean esitutkinnan kannalta. VHT:ssa koettiin, että jos ei hallitse esitutkintatoimia tai niitä ei ole käyttänyt pitkään aikaan, taidot unohtuvat ja itseluottamus katoaa. Mikäli asenne on sellainen, ettei esitutkintataitoja tarvitse työtehtävissään, niistä voi tulla merkityksettömiä eikä esitutkintataitoja viitsi kerrata tai opetella uusia. Tällöin suppean esitutkinnan suorittamatta jättäminen on ilmeistä.

No se laki muuttuu koko ajan, ei pysy sen perässä. (H3)

Vaikka yhden haastateltavan mielestä lait muuttuvat liian usein, oli hän kuitenkin samaa mieltä muiden haastateltavien kanssa suppeaa esitutkintaa koskevan lainsäädännön nykytilan olevan riittävä. Kaikki haastateltavat kokivat, ettei lainsäädännössä ole muutettavaa suppean esitutkinnan osalta, eivätkä he tekisi enempää suppeaa esitutkintaa, vaikka sen edellytyksiä laajennettaisiin ankarampiin rikosnimikkeisiin.

VHT:ssa on haastattelujen mukaan tapana viedä kiinni jäänyt rikoksesta epäilty poliisiasemalle kuulusteltavaksi, jos poliisiasemalla on rikostorjunnassa tutkijoita töissä. Tällä haastateltavat tarkoittivat pääosin päiväsaikaa. Kuulusteleminen koettiin enemmän tutkijoiden työksi ja koettiin, että heillä on paremmat valmiudet hoitaa esimerkiksi muutkin etsintäkuulutukset samalla. Lisäksi haastateltavien mielestä kenttäpartion täytyy olla valmis reagoimaan hälytystehtäviin, johon tutkintatoimet voivat vaikuttaa hidastavasti.

VHT:ssa koettiin, että koirapartion tai muiden erikoisosaamista sisältävän partion ei ole kannattavaa sitoa itseään tehtävälle yhtään pidemmäksi aikaa, kuin on pakko. Siksi ylimääräisten tutkintatoimien tekeminen koettiin resurssien hukkaamiseksi.

Haastateltavat olivat samaa mieltä siitä, että poliisin partioautossa on toisinaan ongelmia tietotekniikan kanssa, kun tulostin tai tietokone ei toimi. Tästä voi aiheutua se, ettei esimerkiksi suppeita kuulusteluja voida tehdä poliisiautossa, vaikka aikaa ja osaamista olisikin. VHT:n haastateltavan mielestä suppean kuulustelun on täytettävä tietyt laatustandardit eikä sitä sen takia tulisi kirjata muulle, kuin kuulustelupohjalle.

Jos tulostin ei toimi partioautossa, eikä ole yhtään valkoista paperia mukana, niin en mä ala ottamaan mihinkään ABC:n serviettiinkään sitä kuulustelua, että sit se saa jäädä tekemättä kyllä. (H2)

Esikäsittelyryhmässä suppean esitutkinnan koettiin antavan liian vähän hyötyjä, että sitä olisi kannattavaa käyttää päivittäistyössä. Esikäsittelyryhmässä koettiin, että suppean esitutkinnan mahdollistama kello 22 – 07 tapahtuva kuulusteleminen (ETL 7.5:2) ei toteudu päivätyötä tekevän tutkijan työssä, eikä tutkijan täydy usein kieltää kuulustelutodistajan saamista kuulusteluun kuulusteltavan pyynnöistä huolimatta, johon suppea esitutkinta antaa mahdollisuuden ETL 11:2 § mukaisesti.

Itsehän en nää niiku varsinaisesti mitä hyötyä siitä on niiku itsesessään jos kirjaimellisesti katotaan suppeaa esitutkintaa ja normaalia... (H4)

6.4 Suppean esitutkinta ei suoranaisesti hyödytä valvonta- ja hälytystoimintaa

VHT:n haastateltavilla oli yhtenäiset kannat resurssien riittävydestä suppeaan esitutkintaan. Toinen haastateltavista oli sitä mieltä, etteivät resurssit ole riittäviä tällä hetkellä ylimääräisten tutkintatoimien, kuten suppeiden kuulustelujen, tekemiseen VHT:ssa, koska se voi hidastaa hälytystehtäviin

puuttumista. Haastatteluissa esitettiin, että suppeita kuulusteluja vähän tekevällä menee paljon pidempään toimenpiteen suorittamisessa, kuin paljon suppeita kuulusteluja tekevällä.

Yhden kosketuksen periaatetta, jossa VHT:n partio suorittaisi esitutinnan esitutkintapöytäkirjaan asti, koettiin VHT:ssa haastavana, koska se vaatii esitutkintataitoja sekä sitouttaa henkilöresursseja tehtäville pidemmäksi aikaa. Esitutkintapöytäkirjaa ei välttämättä osaa kasata, jos ei ole ollut töissä rikostutkinnassa. Tämän takia yhden kosketuksen periaate ei pelkästään vaatisi huomattavaa koulutusta VHT:ssa työskenteleville, vaan rikostutkinnassa työskentelevän haastateltavan mukaan myös lisää konstaapeleja töihin, jotta resursseja olisi myös hälytystehtäviin.

Rikostorjunnan haastateltavalle oli tullut vastaan tilanne, jossa syyttäjä pyysi lisätutkintaa hänen tekemäänsä esitutkintapöytäkirjaan. Kyseisessä tapauksessa rikoksesta epäilty oli epäiltynä kulkuneuvon kuljettamiseen oikeudetta ja VHT:n poliisipartio oli kuulustellut hänet suppeassa esitutkinnassa. Rikoksesta epäillyllä oli lyhyen ajan sisään useita kulkuneuvon kuljettamisia oikeudetta, jonka takia syyttäjä aikoi vaatia vankeusrangaistusta rikoksesta epäillylle. Suppeasta esitutkinnasta ei voi kuitenkaan antaa ankarampaa rangaistusta, kuin sakkoa, jonka takia rikoksesta epäilty piti kuulustella uudestaan täysmääräisessä esitutkinnassa, jotta syyttäjä voisi hakea vankeutta henkilölle. Muut haastateltavat eivät olleet kohdanneet tai kuulleet vastaavan laisesta tilanteesta, jossa lisätutkintaa vaadittaisiin.

Rikostutkinnan haastateltavat eivät kokeneet suppeassa esitutkinnassa olevan varsinaisia ongelmia. Kaikki neljä haastateltavaa olivat samaa mieltä siitä, etteivät VHT:ssa työskentelevät suoranaisesti hyödy suppean esitutkinnan tekemisestä, koska epäilty rikos päättyy joka tapauksessa tutkittavaksi rikostutkintaan, oli suppea kuulustelu tehty poliisipartion osalta tai ei. Suppea kuulustelu oli haastateltavien mielestä vielä jossain määrin valinnainen lisätehtävä VHT:lle. Haastateltavat olivat samaa mieltä myös siitä, että suppea esitutkinta vaatii osaamista ja ajankäyttöä VHT:ssa toimiakseen. Haastateltavien mielestä osaamista ei kuitenkaan ole vielä tarpeeksi kaikilla VHT:ssa työskentelevillä, jotta suppeaa esitutkintaa voitaisiin tehdä tehokkaasti ilman, että se vaikuttaisi päivittäisten tehtävien hoitamiseen.

6.5 Valvonta- ja hälytystoiminnan tekemä suppea esitutkinta on rikostutkinnan ja rikoksesta epäillyn etu

Yksimielistä oltiin siitä, että suppean esitutkinnan tekeminen VHT:ssa suppeiden kuulustelujen muodossa hyödyttää huomattavasti rikostutkintaa. Yksinkertaisissa ja selvissä asioissa VHT:n tekemä suppea kuulustelu koetaan usein riittäväksi esitutkintapöytäkirjaa varten eikä asianosaista tarvitse enää välttämättä myöhemmin tavoitella. Poliisin asiakkaat ovat usein vaikeasti tavoitettavia, koska heillä ei ole vakituisia kotiosoitteita tai puhelinnumeroita. Haastateltavien mukaan rikostutkijan aikaa säästyy, jos rikoksesta epäiltyä ei tarvitse yrittää tavoitella postitse ja soittelemalla, saatiikka etsintäkuuluttamalla, vaan suppea kuulustelu on tehty tapahtumapaikalla.

Rikostutkinnassa koettiin, että esitutkintapöytäkirja valmistuu nopeammin, kun suppea kuulustelu on tehty heti tapahtumapaikalla poliisipartion toimesta. Tutkitun asian päätyminen syyteharkintaan nopeasti koettiin olevan asianosaisten kuin myös poliisinkin etu.

En minä keksi ketään, ketä se ei hyödyttäisi. (H1)

Rikostutkinnassa käytettävä suppea esitutkinta koettiin nopeammaksi ja prosessiekonomisemmaksi täysmääräiseen esitutkintaan verrattuna yksinkertaisten ja selvien asioiden hoitamisessa. Suppea kuulustelu on nopeampaa tehdä, koska siihen ei tarvitse kirjoittaa kuin kuulustelun pääsisältö (ETL 11:2) ja lisäksi sen voi tallentaa sähköiseen muotoon poliisin järjestelmään eikä se ainakaan tutkimusentekoaikaan vaatinut kuultavan henkilön allekirjoitusta.

VHT sekä esikäsittelyryhmä ovat samaa mieltä rikostutkinnan työtilanteen haastavuudesta. Rikostutkinnan ruuhkautumiseen koettiin mahdolliseksi vaikuttaa suppeiden kuulustelujen lisäämisellä. VHT:n tekemät suppeat kuulustelut voisivat vähentää rikoksesta epäiltyjen tavoittelemiseen käytettyä aikaa rikostutkinnassa, joka voisi antaa tutkijoille enemmän aikaa tutkia kesken eräisiä asioita.

Yhden kosketuksen periaate, jossa valvonta- ja hälytystoiminnassa tehtäisiin suppeaan esitutkintaan soveltuvista rikoksista tutkintatoimet esitutkintapöytäkirjaan asti, herätti kannatusta rikostutkinnan haastateltavissa. Haastateltavien mielestä olisi tehokkaampaa, jos vain kenttäpartio tutustuisi tehtävällä kohtaamaansa yksinkertaiseen ja selvään rikokseen ja tutkisi sen suppeassa esitutkinnassa. Ehdotus olikin, että VHT tekisi hälytystehtävän jälkeen esitutkintapöytäkirjan alusta loppuun, jonka jälkeen pöytäkirja siirtyisi esikäsittelyryhmään tarkastettavaksi. Rikoksen tutkinta olisi tällöin prosessiekonomisesti tehokkaampaa ja informaatiokatkoilta vältyttäisiin, kun rikosta tutkisivat vain tehtävällä ollut poliisipartio.

6.6 Suppean esitutkinnan tulevaisuus ja kehittäminen Jyväskylän poliisiasemalla

Suppean esitutkinnan käyttämisen koettiin yleistyvän tulevaisuudessa, ainakin VHT:ssa työskentelevien osalta, jos sen osaaminen yleistyy ja asenteet muuttuisivat. Lisäksi henkilöresurssien lisääminen nähtiin yhtenä edellytyksenä laadukkaan valvonta- ja hälytystoiminnan tason ylläpitämiseksi, mikäli suppeaa esitutkintaa yleistetään VHT:ssa. Suppean esitutkinnan kouluttaminen ja suorittaminen koettiin vievän resursseja, johon nykyiset resurssit eivät riitä.

Esikäsittelyryhmässä pidettiin epätodennäköisenä, että suppea esitutkinta yleistyisi rikostutkinnassa, koska sitä ei kouluteta rikostutkijoille, eikä sen hyödyn koeta olevan merkittävä rikostutkinnassa. Rikostutkijoiden koettiin pysyvän mielellään heille tutussa täysmääräisessä esitutkinnassa.

Kaikki haastateltavat kokivat VHT:lle suunnatun suppean esitutkinnan oppaalle olevan tarvetta. Oppaan tulisi olla kohdennettu VHT:ssa työskenteleville, joilla ei välttämättä ole rikostutkinnasta koke-

musta. Opas voisi toimia rohkaisijana ja muistin virkistyskseenä vielä epävarmoille VHT:n konstaapeleille, jotka halusivat tehdä suppeaa esitutkintaa, mutta eivät epävarmuutensa takia viitsi tai uskalla yrittää. Haastateltavien mukaan oppaan olisi voitava olla aina mukana, joten sen olisi oltava kompakti ja haalarintaskuun sopiva. Siitä tulisi löytyä suppean esitutkinnan edellytykset määriteltynä sekä siihen sopivat rikosnimikkeet. Jos opas olisi suunnattu pelkästään Jyväskylän poliisiasemalle ei oppaan tarvitsisi haastateltavien mukaan ohjeistaa esitutkintapöytäkirjan kasaamista, koska Jyväskylässä VHT:n partiot eivät tee esitutkintaa pöytäkirjaan asti.

Kaikki neljä haastateltavaa olivat samaa mieltä siitä, että VHT:n ja rikostutkinnan välisessä viestinnässä olisi kehitettävää. Kenttämiehiä näkyy harvemmin rikostutkinnassa ja toisinpäin. Kommunikaation puute näkyy haastateltavien mukaan siinä, ettei palaute kulje kumpaankaan suuntaan. Kehittävällä palautteella koettiin voivan olla merkitystä suppean esitutkinnan kehittämisessä VHT:ssa, koska sillä voitaisiin rohkaista epävarmoja suppeiden kuulustelujen tekijöitä VHT:ssa.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

7.1 Suppean esitutkinnan osaaminen Jyväskylän poliisiasemalla

Tutkimuksessa selvitettiin Jyväskylän poliisiaseman esikäsittelyryhmässä ja valvonta- ja hälytystoiminnassa työskentelevien konstaapelien käsityksiä suppean esitutkinnan osaamisesta. Esikäsittelyryhmässä koettiin, että jokainen tutkinnassa työskentelevä osaisi tehdä suppeaa esitutkintaa, koska se ei eroa huomattavasti täysmääräisestä esitutkinnasta. Haastattelujen perusteella voidaan sanoa, että suppea esitutkinta on hallinnassa suppean kuulustelun osalta hyvin VHT:ssa, vaikkakin henkilöstä riippuen. Suppeiden kuulustelujen osaamiseen voi vaikuttaa poliisiasemalla juuri ennen tutkimusta pidetty koulutus VHT:lle suppeiden kuulusteluiden tekemisestä.

Suppeiden kuulustelujen lisäksi yhden kosketuksen periaatetta on noudatettu jo hyvän aikaa valvonta- ja hälytystoiminnassa suurriistaonnettomuuksien osalta. Molemmat VHT:n haastateltavat kertoivat, että tästä on pidetty koulutus ja he molemmat osaavat tehdä tällaisessa asiassa sekalaisilmoituksen poliisin järjestelmään sekä päättää asian tutkinnan. Tutkimuksen kannalta on erikoista, ettei henkilö osaa kasata esitutkintapöytäkirjaa, mutta hän osaa hoitaa suurriistaonnettomuuden tutkinnan päätökseen asti. Esitutkintapöytäkirja ei ole huomattavasti erilainen paperinippu, kuin sekalaisilmoitus tutkinnan päätöksineen. Todettakoon, että epävarmuus ja pitkä tauko esitutkintapöytäkirjan kasaamisesta voi aiheuttaa epäilyksen omista taidoista kasata esitutkintapöytäkirjan.

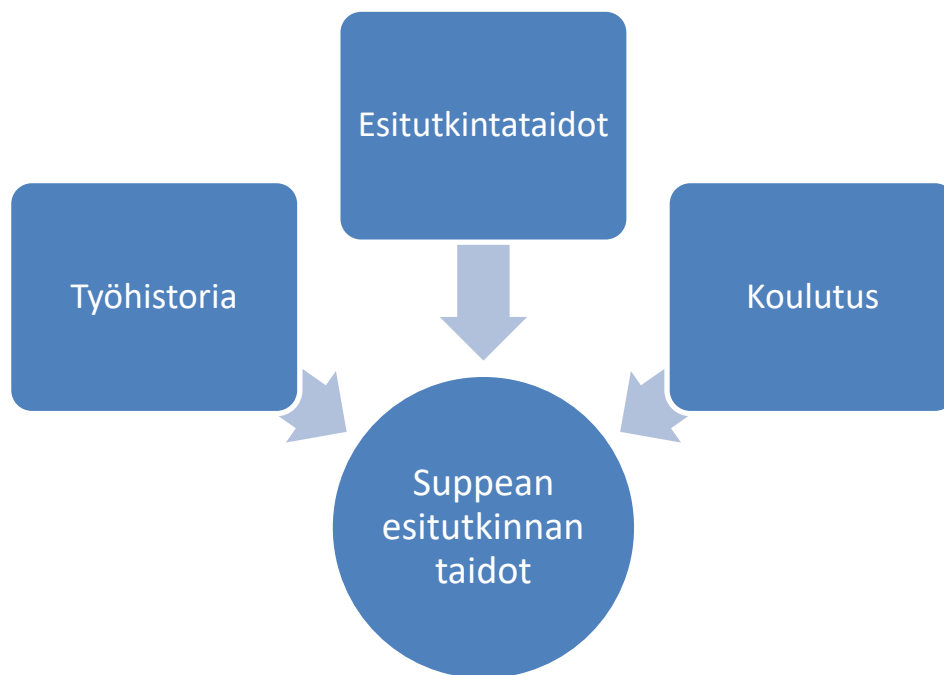
Sekalaisilmoitukset poisluettuna, yhden kosketuksen periaatetta ei toteuteta Jyväskylän VHT:ssa, koska se koettiin toimimattomaksi osaamispuutteen takia.

Tutkimuksen perusteella voidaan todeta, että suppean esitutkinnan suorittaminen ei ole osaamisesta kiinni niillä konstaapeleilla, jotka ovat olleet aikaisemmin töissä rikostutkinnassa. Rikostutkinnassa

päättehtävänä on tehdä esitutkintaa ja koota esitutkintapöytäkirjoja. Suppea esitutkinta ei eroa huomattavasti täysmääräiseen esitutkintaan verrattaessa, joten voidaan tehdä johtopäätös, että täysmääräisen esitutkinnan osaava henkilö hallitsee myös suppean esitutkinnan.

Täysmääräisen esitutkinnan osaaminen ja tausta rikostutkinnassa voi korreloida suppean esitutkinnan suorittamiseen, ainakin tämä tutkimus osoittaa siihen suuntaan. VHT:n haastatteluissa toinen konstaapeli oli aikaisemmin työskennellyt rikostutkinnassa ja kertoi tekevänsä suppeita kuulusteluja aina, kun se on mahdollista. Toinen VHT:n haastateltava kertoi olleensa koko uransa valvonta- ja hälytystoiminnassa, eikä hän hallitse täysmääräistä esitutkintaa, jonka seurauksena hän ei tee myöskään suppeita kuulusteluja.

Esikäsittelyryhmässä koettiin, että jokainen siellä työskentelevä osaa tehdä suppeaa esitutkintaa, koska täysimääräinen esitutkinta ei eroa huomattavasti suppeasta. Tutkimuksen mukaan suppeaa esitutkintaa ei kuitenkaan käytetä yhtenäisesti esikäsittelyryhmässä eikä sitä toisaalta ole koulutettu koskaan kyseiselle ryhmälle. Epäselväksi jää näin ollen, hallitseeko henkilöstö suppean esitutkinnan vai ei.

Kuva 4, suppean esitutkinnan osaamiseen vaikuttavat seikat.

7.2 Suppean esitutkinnan hyödyntäminen ja suorittamatta jättäminen

Tutkimukseen haastatellut konstaapelit jakoutuivat VHT:ssa sekä rikostutkinnassa kahteen puoleen, toiset tekevät suppeaa esitutkintaa aina kun se on mahdollista, kun toinen puoli ei tee sitä lähes koskaan. Puolet pienestä haastatteluotannasta eli kaksi neljästä haastattelusta kertoi, että he käyttivät suppeaa esitutkintaa pääosin suppeiden kuulustelujen muodossa ja kaikkiin tutkittaviin asioihin, joissa sen edellytykset täyttyvät. Toinen puoli lopuista kahdesta haastateltavasta kertoi, etteivät he

käytä suppeaa esitutkintaa, vaikka kertovat tietävänsä, millaisiin asioihin sitä voi käyttää. Tommi Haapaniemen (2016) tutkimuksessa on todettu sama asia, että suppean esitutkinta jakaa mielipiteitä. Haapaniemen tutkimuksessa puolet haastatteluun osallistuneista piti ja toinen puoli ei pitänyt suppeiden kuulustelujen tekemistä toimivana käytäntönä VHT:ssa.

Valvonta- ja hälytystoiminnan suhdetta suppeaan esitutkintaa on tutkittu aikaisemmin useammassa tutkimuksessa, jotka ovat määritelty luvussa 2. Ehtamon & Kontrovskajan (2020), Peltoniemen (2017) sekä Haapaniemen (2016) tutkimuksissa on selvinnyt useampaan otteeseen ja eri poliisilaitospireissä, että suppean esitutkinnan suorittamatta jättämiseen voivat vaikuttaa VHT:n henkilöstön osaamattomuus, ammattitaidottomuus, riittämättömät resurssit, motivaatio ja asenteelliset ongelmat. Voidaan todeta, että tämän tutkimuksen havainnot ovat pääosin VHT:n osalta samoja.

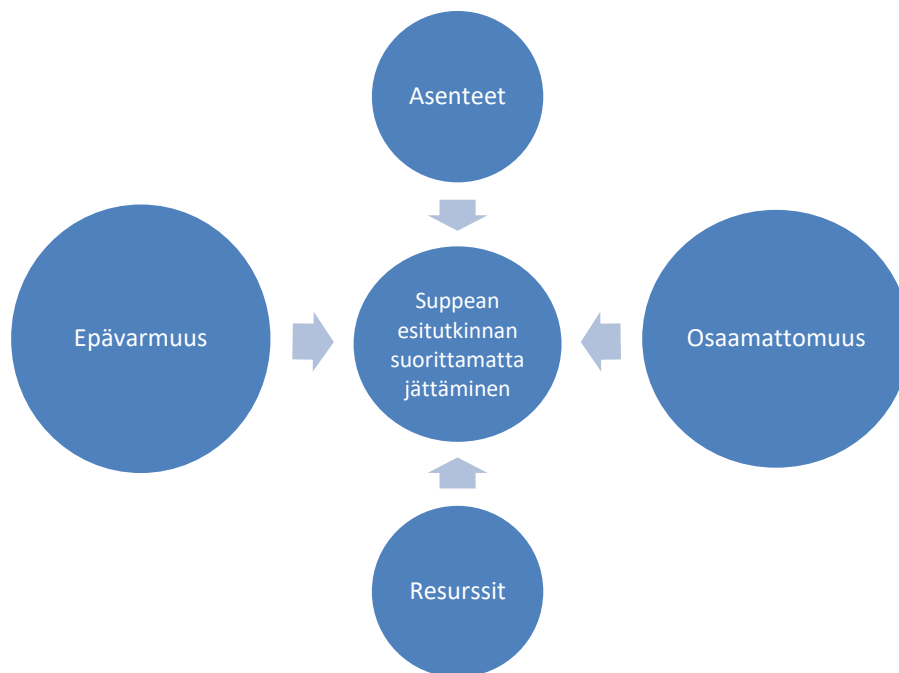
Tämä tutkimus osoittaa, että suppeat kuulustelut VHT:ssa koetaan yleistyneen viime aikoina, toisaalta joidenkin konstaapelien koettiin tekevän enemmän suppeita kuulusteluja, kuin toisten. Mahdollisia syitä siihen, etteivät kaikki VHT:n konstaapelit tee suppeita kuulusteluja ovat osaamattomuus ja koulutuksen puute, vanhanaikaiset asenteet, resurssien vähyyys ja erikoisosaaminen esimerkiksi poliisikoirapartiossa työskenteleminen. Toisaalta on odotettavaa, että jokainen konstaapeli on yksilö eivätkä kaikki koe tehtävikseen suorittaa tutkinnallisia tehtäviä, vaikka siihen olisikin osaamista ja aikaa.

Eräänä tässä tutkimuksessa ilmi käyneitä syitä suppean esitutkinnan suorittamatta jättämiselle, osoittautui olevan asenne, että kuulustelut kuuluvat perinteisesti rikostutkinnan tehtäviin. VHT:ssa vaikuttaa olevan toimintatapa, että rikostutkinnan ollessa töissä eli päiväsaikaan, voi kenttäpartio kuljettaa rikoksesta epäillyn poliisiasemalle, jossa rikostutkija kuulustelee rikoksesta epäillyn ja ottaa tutkinnan suoraan omaksi tehtäväkseen. Tällä toimintatavalla on omat hyötynsä, jotka liittyvät tutkijan pääosaamiseen kuulustella ja hoitaa tutkinnallisia tehtäviä. Tällainen kenttäpartion tapa hoitaa asioita ei ole kuitenkaan prosessiekonomisesti kannattavaa eikä toisaalta ole välttämättä rikoksesta epäillyn etujen mukaista kuljettaa häntä kuulustelua varten poliisiasemalle, jos kuulustelun voisi tehdä paikanpäällä poliisipartion toimesta. Todettakoon myös, että poliisin tulisi tehtävillään noudattaa muun muassa vähimmän haitan periaatetta, jonka takia asianosaiselle ei saa aiheuttaa aiheutonta ajanmenetystä tai vaivaa poliisin suorittamien esitutkintatoimien takia (ETL 4:5). Asianosaisen kuljettaminen kuulusteluun poliisiasemalle ei välttämättä aina ole vähiten haittaa aiheuttava toimenpide varsinkaan, jos poliisipartio voisi itse kuulustella asianosaisen suppeassa esitutkinnassa.

Rikostutkinnan suhdetta suppeaan esitutkintaan ei ole tutkittu aikaisemmin, jonka takia tämän tutkimuksen tuloksia ei voida verrata muihin tutkimuksiin. Esikäsittelyryhmässä suppean esitutkinnan ei koettu antavan huomattavaa hyötyä täysmääräiseen tutkintaan verrattuna, koska niiden eroavaisuus on suhteellisen pieni. Voidaan kuitenkin todeta, että täysmääräistä esitutkintaa on totuttu käyttämään

tutkinnassa eikä suppeaa esitutkintaa ole koulutettu tutkijoille, jonka takia voidaan olettaa sen olevan yksi syy käyttämättömyydelle.

Prosessieconomian kannalta esikäsittelyryhmän olisi kannattavaa käyttää suppeaa esitutkintaa, koska silloin yksinkertaisten ja selvien rikosten tutkinnassa ei tarvitsisi olla tutkinnanjohtajaa. Tutkija voisi näin ollen suorittaa tutkinnan omatoimisesti ja tutkinnanjohtajaa vaivaamatta esitutkinnan päätökseen asti.

Kuva 5, yhteenveto suppean esitutkinnan suorittamatta jättämiseen vaikuttavista seikoista.

7.3 Suppean esitutkinnan hyödyt ja haasteet

Tutkimus osoitti, että aikaisemmissa tutkimuksissa todetut hyödyt toistuivat myös tässä tutkimuksessa. Tommi Haapaniemen (2016) tutkimuksessa on todettu, että suppeiden kuulustelujen tekeminen VHT:ssa keventää tutkinnan työtaakkaa ja nopeuttaa asian päätymistä syyteharkintaan, joka on myös asianomistajan etu. Haapaniemi mainitsee tämän tutkimuksen mukaisesti poliisin asiakkaiden vaikean tavoitettavuuden olevan ongelma, johon suppeilla kuulusteluilla VHT:ssa voidaan vaikuttaa (Haapaniemi 2016, 28).

Haapaniemen, Ehtamo & Kontrovskajan (2020, 28) sekä Kivioja & Korpelaisen (2016, 55) tutkimuksissa esitetään, että suppeiden kuulustelujen tekeminen VHT:ssa on myös hyväksi työntekijöiden ammattitaidon ylläpitämiseksi. Tämä huomio ei toistunut tässä tutkimuksessa, mutta voidaan todeta, että kuulustelemisessa on paljon seikkoja, jotka ovat pakko muistaa kirjata kuulustelu kertomukseen mm. teonkuvaus, muu syyllisyyden puolesta puhuva näyttö. Siksi olisi varsin tärkeää, että jokainen suppean kuulustelun koulutuksen saanut konstaapeli tekisi suppeita kuulusteluja säännöllisesti, ettei sen taito unohtuisi.

Suppean esitutkinnan hyödyksi koettiin rikostutkinnan ja VHT:n päällekkäisen työn väheneminen. Yhden kosketuksen periaatteen mukaisessa toiminnassa päällekkäinen työ olisi mahdollista minimoida, kun VHT:n partiot tekisivät esitutkinnan esitutkintapöytäkirjaan asti, joka tarkastettaisiin rikostutkinnassa. Yhden kosketuksen periaate koettiin Jyväskylässä vielä vaativan huomattavasti koulutusta toimiakseen. Tutkimuksen mukaan resurssien lisääminen koettiin myös välttämättömäksi VHT:an, jotta yhden kosketuksen periaatetta voitaisiin toteuttaa. Ehtamon & Kontrovskajan tutkimuksessa toisaalta mainitaan, ettei lisäresursseja ole kannattavaa odottaa, vaan kunkin työntekijän tulisi kehittää omia työtapojaan sellaisiksi, että tehtävät voitaisiin hoitaa mahdollisimman nopealla, selkeällä ja laadukkaalla tavalla samalla resursseja säästäen (Ehtamo & Kontrovskajan 2020, 25).

Tutkimuksessa ilmeni ristiriita suppean esitutkinnan hyödyistä esikäsitteilyryhmässä. Suppea kuulustelu koettiin helpoksi ja nopeaksi tehdä poliisin järjestelmässä ja toimivan esimerkiksi soveltuviissa asioissa tutkinta-apujen kuulusteluihin. Toisaalta suppean esitutkinnan ei koettu antavan mitään etua täydelliseen esitutkintaan verrattuna, koska esimerkiksi normaali kuulustelulomake koettiin yhtä nopeasti avattavaksi, kuin suppeakin. Ristiriita voi johtua erilaisista tavoista ja tottumuksista tehdä esitutkintaa.

Aikaisemmissa tutkimuksissa ei ole selvitetty, mitä haasteita suppeassa esitutkinnassa koetaan olevan rikostutkinnan ja VHT:n mielestä. Tässä tutkimuksessa eräänä selvänä seikkana ilmeni, ettei suppean esitutkinnan koeta hyödyttävän VHT:aa. Tämän haasteen voidaan olettaa poikivan muita ongelmia VHT:ssa työskentelevien motivaatioon sekä asenteisiin liittyen, jos suppeita kuulusteluja alettaisiin vaatimaan osaksi jokaisen VHT:ssa työskentelevän tehtäviä. Eräs haastateltava sanoikin, että on inhimillistä jättää tekemättä tehtäviä, jotka eivät jää myöhemmin omaksi vaivaksi. Tämä voi olla suppean esitutkinnan yksi suurista ongelmista, joka voi vaatia aikaa korjaantukseen. Haapaniemi on todennut tutkimuksessaan, että suppeiden kuulustelujen suoritteita tulisi seurata VHT:ssa (Haapaniemi 2016, 30). Näin saataisiin tietää, paljonko kukin henkilö on tehnyt suppeita kuulusteluja tietynä ajanjaksona. Suoritteita voisi käyttää vuosittaisissa kehityskeskusteluissa henkilökohtaisen tason arviointiin, jolla voisi olla merkitystä työntekijän palkkaan. Tällä tavalla suppeilla kuulusteluilla olisi myös jotain motivoivaa ja positiivista annettavaa VHT:ssa työskenteleville.

Haapaniemen tutkimuksessa on mainittu, että suppea esitutkinta vaatii osaamista ja täydennyskoulutuksia toimiakseen varsinkin vielä käytännön ollessa uusi henkilöstölle. Sama huomio toistuu Ehtamo & Kontrovskajan tutkimuksessa, jossa mainitaan koulutuksen olevan tärkeässä osassa suppean esitutkinnan ajamista päivittäiseksi toiminnaksi VHT:ssa ja välttämätöntä suppean esitutkinnan toimimiseksi (Ehtamo & Kontrovskaja 2020, 27). Kouluttaminen vaatii varmasti poliisiasemilta resursseja, mutta sen voidaan uskoa maksavan itsensä takaisin pitkällä aikataulilla rikostutkinnan ruuhkautumisen vähentymisessä ja esitutkinnan nopeutumisessa yksinkertaisissa ja selkeissä tapauksissa.

Aikaisemmissa tutkimuksissa ei ole ilmennyt ongelmaa, jossa syyttäjä vaatisi lisätutkintaa suppeana esitutkintana tutkittuun asiaan. Syyttäjä ei voi haastehakemuksessaan vaatia suppeassa esitutkinnassa tutkitusta asiasta rangaistukseksi vankeutta, koska laki säättää suppeasta esitutkinnasta tuomittavaksi ainoastaan sakkorangaistuksen. On kuitenkin mahdollista, että samalla henkilöllä on viireillä syyteharkinnassa useita samankaltaisia epäiltyjä rikoksia, joista syyttäjä voi hakea rangaistukseksi vankeutta rikoslain 6:5:5 mukaisen koventamisperusteen mukaisesti. Tällaisessa tilanteessa syyttäjän on tehtävä lisätutkintapyyntö poliisille suppeiden esitutkintojen suorittamisesta uudestaan täydellisessä esitutkinnassa, mikäli syyttäjä tahtoo vaatia vankeusrangaistusta haastehakemuksessaan.

7.4 Suppean esitutkinnan kehittäminen ja tulevaisuus Jyväskylän poliisiasemalla

Suppean esitutkinnan oppaalle on tarvetta ja se olisi pääosin hyvänä tukena VHT:ssa työskenteleville, joiden osaaminen suppean esitutkinnan osalta on vielä varovaista. Hyvän oppaan täytyisi olla haastateltavien mukaan kenttävihkon muodossa eli pieni ja taskuun mahtuva sekä selkeä, josta pääsee heti kiinni asiaan. Oppaasta olisi löydettävä rikosnimikkeet, jotka soveltuvat suppeaan esitutkintaan sekä yksinkertaisen ja selkeän rikoksen määrittely. Opasta suppean esitutkintapöytäkirjan tekemiseen ja kokoamiseen ei koettu olevan vielä käyttöä tällä hetkellä, koska Jyväskylän poliisiasemalla VHT:n partiot eivät tee vielä suppeita esitutkintoja pöytäkirjaan asti. Toisaalta oppaan voisi tehdä ennakkoon, koska sille löytyy varmasti käyttöä tulevaisuudessa.

Myös Haapaniemi on tuonut suppean esitutkinnan oppaan tarpeen tutkimuksessaan. Oppaan tulisi olla kenttämuistion muodossa ja sen pitäisi sisältää kuulustelua varten kuulustelupohjat tiettyihin rikosnimikkeisiin (Haapaniemi 2016, 31). Inka Silvennoinen (2020) on tehnyt hyvin Haapaniemen tutkimuksessa esitettyjen tarpeiden mukaisen produktin suppean kuulustelun tekemisestä. Silvennoisen opas ei toisaalta ole kenttämuistion muodossa, vaan A4-paperilla.

Haastateltava totesi hyvin haastattelussa rikostutkinnan ja valvonta- ja hälytystoiminnan kommunikoinnista: ”Yhdet portaat ylöspäin ovat aika iso asia.” Nämä kaksi sektoria ei haastateltavien mukaan kommunikoi tarpeeksi, johon siteerattu koki ongelmaksi poliisitalossa eri kerroksissa työskentelemisen. Puutteellinen kommunikointi vaikuttaa suppeaan esitutkintaan VHT:ssa, koska rikostutkinnasta ei anneta palautetta tehdyistä suppeista esitutkinnoista. Toivotusta toiminnasta eli hyvien suppeiden kuulustelujen tekemisestä ei siis anneta hyvää palautetta sen tekijälle eikä toisaalta huonon suppean kuulustelun tekijälle anneta kehitysehdotuksia. Palautteen antaminen on kuitenkin olennainen asia toiminnan kehittämisessä. Se ei toteudu tällä hetkellä Jyväskylän poliisiasemalla ja siihen toivottiin muutosta molemmilla sektoreilla työskentelevien osalta. Haapaniemi on tehnyt vastaavan laisen havainnon Porin poliisiasemalla tehdyssä tutkimuksessa, jossa palautteen saaminen VHT:ssa on ko-

ettu tärkeänä, varsinkin toimintatapojen muuttuessa (2016, 31). Haapaniemi painottaa myös palautteen saamista esimiestasolta eikä pelkkää vertaispalautteen antamista ns. miehistötasolla (2016, 32).

8 POHDINTA

Tämän opinnäytetyön tekijälle suunnittelu-, tutkimus- ja kirjoittamisprosessi on ollut mielenkiintoinen ja opettavainen matka. Kuten varmasti muillekin ensimmäistä opinnäytettään tekeville opiskelijoille, prosessin alussa voi olla epävarma olo, ainakin minulla oli. Voi tuntua opinnäytteen palikoiden olevan hukassa. Jostain piti aloittaa, jonka takia aloitin ideoimaan aihetta opinnäytteelle. Aiheen löytäminen ei tuottanut haasteita, vaikka olinkin aluksi hyvin epävarma, miten aion asiaa tutkia. Luin useita kymmeniä toisten opiskelijoiden tekemiä opinnäytteitä ja selvitin omasta aiheesta jo tehdyt tutkimukset. Paloin halusta tutkia asiaa uusista teemoista, joista ei ole vielä aikaisempaa tutkimustietoa.

Opinnäytetyön aikataulutuksen onnistui varsin hyvin, koska tavoitteeni oli saada opinnäytetyö valmiiksi ennen kevättä 2021 ja se toteutui. Opinnäytetyön tekemiseen on varattu runsaasti aikaa työharjoittelun jälkeen, mutta minua kiinnosti tehdä sitä työharjoittelun aikana, usein työpäivän jälkeen. Monesti se oli haastavaa, mutta työn aloittaminen tarpeeksi aikaisin mahdollisti minun saman aikaisen oppimisen työelämässä sekä tutkimusrintamalla. Toisaalta opinnäytetyön vähitellen kirjoittaminen aiheutti työssä prosessin epäjohtonmukaisuutta ja turhaa työtä tutustuessani useaan otteeseen samoihin asioihin ehdittyäni jo unohtaa niiden sisällöt. Katsoessani nyt ajassa taakse päin, olisi varmasti ollut kannattavampaa tehdä opinnäytetyö yhtenä tiiviimpänä ajanjaksona. Olen kuitenkin tyytyväinen lopputulokseen ja työpanokseen, johon olen pystynyt.

Tiedonhankinta osoittautui melko helpoksi, koska aiheeni liittyy oleellisesti lainsäädäntöön. Koen onnistuneeni tutkimuksen viitekehyksen määrittelyssä tarpeeksi laajasti ja sellaisella tavalla, että poliisiorganisaation ulkopuolinenkin henkilö ymmärtäisi, mistä tässä tutkimuksessa on kyse. Tehtyäni tiedonhankinnan, pohdin tutkimusmenetelmää, joka sopisi tähän tutkimukseen. Päädyin tekemään haastattelututkimuksen, koska se tuntui luontevimmalta tavalta selvittää kollegoideni käsityksiä aiheesta. Tutkimusmenetelmä osoittautui sopivaksi tähän tutkimukseen. Teemahaastattelun tekemällä neljälle konstaapelille sain melko kattavan kuvan vaikkakin pienestä otannasta. Kyselytutkimuksella olisin saanut helposti laajemman otannan, mutta haasteeksi olisi tullut saada syvällisiä vastauksia aiheeseen liittyen. Uskon, että tutkimustulokset olisivat olleet tällöin enemmän saman kaltaisia, kuin aikaisempien tutkimusten tulokset.

Haastattelut osoittautuivat haastavammiksi kuin osasin odottaa. Haastateltavien valitseminen onnistui hyvin, koska heillä kaikilla oli huomattavasti työkokemusta ja paljon tietoa poliisitoiminnasta. En kuitenkaan onnistunut saamaan kattavaa ja avointa keskustelua aikaan haastattelutilanteissa, keskustelu soljui esittämieni kysymysten ympärillä, jonka takia aineisto jäi pintaraapaisuksi. En onnistunut saamaan syvällisiä vastauksia haastateltavien mielipiteistä suppeaan esitutkintaan liittyen. On mahdollista, että haastateltavien työtehtävät aiheuttivat oman kiireensä haastattelun suorittamiseen.

Todettakoon myös, että haastattelukysymyksissä olisi ollut parannettavaa ja ne olisi voinut jättää avoimimmiksi, jolloin haastateltavalla olisi ollut enemmän tilaa kertoa omasta aloitteestaan mielipiteitään laajemmin. Haastattelut olivat toisaalta ensimmäisiäni, johon nähden onnistuin vähintäänkin hyvin, onnistuin saamaan aineistoa tutkimaani asiaan sekä tutkimuskysymykseen.

Haastattelujen litteroinnin koodaaminen ja teemoittelu helpotti huomattavasti työtäni analyysivaiheessa. Jaoin litteroitujen haastattelujen materiaalin eri teemoihin, joka selkeytti tutkimustuloksista kirjoittamista. Onnistuin esittämään tutkimustulokset loogisesti ja selkeällä jaolla. Kunnioitin haastateltavien pyyntöä pitää haastattelut anonyymeinä, todettakoon haastateltavien kanssa tehtyjen sopimusten kunnioittamisen olevan oleellinen osa tutkimusetiikkaa (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006, luku 3.1.2), jota käsittelen lyhyesti seuraavassa alaluvussa.

Johtopäätösluvussa toin ilmi oman tutkimukseni oleellisimpia havaintoja sekä vertasin niitä aikaisemmin aiheesta tehtyihin tutkimuksiin. Vuoropuhelu aikaisempien tutkimusten ja tämän tutkimuksen kanssa olisi voinut olla analyttisempää, toisaalta onnistuin erinomaisesti esittämään selvät yhtäläisyydet ja eroavaisuudet aikaisempien tutkimusten ja tämän tutkimuksen välillä. Pysin myös pohtimaan johtopäätösten merkityksiä organisaatiolle muutaman kehitysehdotuksen kautta.

Odotukseni tutkimustuloksista olivat tutkimuksen alussa toiveikkaat. Päädyin haastattelujen materiaalin kanssa useaan samaan tulokseen, joita muillakin tutkimuksilla oli saatu eri poliisiasemilla, eikä uutena tutkimuskohteena rikostutkinta tarjonnut tutkimukselle huomattavaa uutta tietoa. Olisi voinut olla uuden tiedon kannalta järkevämpää haastatella pelkästään rikostutkinnassa työskenteleviä aiheeseen liittyen, koska valvonta- ja hälytystoiminnassa työskenteleviä on tutkittu jo aikaisemmissa tutkimuksissa. Lyhyen kokemuksen poliisialalta omaavana ja ensimmäistä tutkimusta tehdessäni, on odotettavissa väärää arvioita ja epäonnistumisia tietyissä asioissa. Tärkeimmäksi kehittymisen kannalta koen omien epäonnistumisien tiedostamisen, jonka olen pyrkinyt osoittamaan tässä luvussa.

8.1 Luotettavuus, etiikka ja toistettavuus

Tutkimuksen luotettavuutta on tapana arvioida reliabiliteetin ja validiteetin avulla. Reliabiliteetti osoittaa mittaustuloksen mahdollista toistamista, toisin sanoen hyvä reliabiliteetti tarkoittaa tutkimuksen tulosten muuttumattomuutta. Samojen haastateltavien tulisi antaa samanlaiset tulokset, mikäli tutkimus toistettaisiin. (Hirsjärvi ym. 2013, 231.) Kvalitatiivisessa tutkimuksessa reliabiliteettia on huomattavasti haastavampaa tai mahdotonta arvioida verrattuna kvantitatiiviseen tutkintamenetelmään, koska kvalitatiivisessa luotettavuuden arviointi jää yksin tutkijan omista havainnoista tehtyjen arvioinnin ja näytön varaan (Kananen 2017, 175). Validiteetilla osoitetaan tutkimusmenetelmän sopivuutta mitata haluttua seikkaa (Hirsjärvi ym. 2013, 231).

Tutkimuksen luotettavuuteen voi vaikuttaa hieman ennen tutkimusta ollut suppean kuulustelun koulutus valvonta- ja hälytystoiminnan henkilöstölle. Sillä on voinut olla vaikutusta haastateltavien kokemuksiin suppeasta esitutkinnasta tutkimushetkellä ja toisaalta tulevaisuudessakin. Toisaalta valitsin

haastateltavat sellaisilla kriteereillä, että heillä on pitkä työhistoria ja voidaan olettaa, ettei yksi koulutus muuta heidän mielipiteitään. Lisäksi luotettavuutta lisää se, että osa tutkimustuloksistani puoltaa aikaisempia tutkimuksia.

Olen pohtinut hieman validiteettia aikaisemmassa luvussa (ks. luku 8), mutta todettakoon laadullisen tutkimuksen tuottavan tutkimustuloksia esimerkiksi ihmisen elämästä ja kokemuksista (Saaranen-Kauppinen ym. 2009, 5). Tavoitteenani oli selvittää mielipiteitä ja käsityksiä suppeaan esitutkintaan liittyen, johon haastateltavien kokemuksilla on oleellinen merkitys. Haastatteleamalla sain vastauksia juuri haluamiini seikkoihin kokemuksista ja käsityksistä.

Tutkimusprosessin tulisi olla läpinäkyvää, jotta sen eettisiä kysymyksiä voi tarkastella (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006, luku 3.1.2). Olen pyrkinyt avaamaan tutkimuksen prosessia ja erilaisiin päätöksiin johtanutta ajattelua tutkimuksen eri vaiheissa. Tällä tavalla myös lukija voi arvioida tutkimuksen eettisyyttä ja toisaalta myös luotettavuutta. Olen kunnioittanut velvollisuuttani tutkijana tuoda tutkimustulokset ilmi rehellisesti, puolueettomasti ja muuttamattomina, samalla haastateltavien anonymiteettia kunnioittaen. Jokainen haastateltava tiesi osallistuvansa tutkimukseen ennen haastattelua ja antoi luvan käyttää haastattelua aineistona tutkimukseeni. Eettisyyttä ja toisaalta luotettavuutta olisi varmasti voinut lisätä, jos olisin lähettänyt kullekin haastateltavalle litteroidun osan heidän haastatteluistaan ja varmistunut, ettei minulle ole syntynyt väärinkäsityksiä heidän kertomuksistaan.

8.2 Jatkotutkimukset

Tutkimusta tehdessäni, minulle heräsi lukemattomia ajatuksia, mitä suppeasta esitutkinnasta voisi vielä tutkia. Pohdin suppeaa esitutkintaa pienillä poliisiasemilla, joissa on nyt tai tulevaisuudessa ns. kombi-virkoja. Lyhyesti kombi-virka tarkoittaa, että konstaapeli tekee päivittäistyönään rikostutkintaa ja toisinaan toimii valvonta- ja hälytystoiminnan hälytystehtävävasteena (aiheesta lisää mm. Jani Kempvaisen AMK-opinnäytteessä ”Kombipoliisi – Työtä tutkinnassa ja kentällä”, sekä poliisin sisäisissä lähteissä (Sinetti, Itä-Suomen poliisilaitos, 2019). Olisi kiinnostavaa tietää, eroaako kombi-virassa toimivan konstaapelin näkökulma suppeasta esitutkinnasta tämän tutkimuksen esikäsittelyssä työskentelevien näkemyksistä, koska kombi-virassa olevan henkilö VHT:n työvuorossa tekemät rikosilmoitukset päätyvät suurella todennäköisyydellä hänelle itselleen tutkittavaksi.

Pohdin myös tutkimustuloksia kirjoittaessani suppean esitutkinnan oppaan tarvetta VHT:lle. Suppeista kuulusteluista on tehty jo opas (Silvennoinen 2020), mutta suppean esitutkintapöytäkirjan kaasaamisesta ei ole toistaiseksi tehty opasta. Tutkimukseni osoittaa, että VHT:ssa nähdään tarve oppaalle, jonka voisi toteuttaa esimerkiksi opinnäytetyön produktin muodossa.

Eräässä haastattelussa haastateltava kysyi, että opetetaanko suppeaa esitutkintaa poliisiammattikorkeakoulussa. Jäin miettimään asiaa ja totesin itsekseni, ettei ainakaan vuosina 2018-2020, kun olen itse suorittanut opintoja poliisiammattikorkeakoululla. Suppean esitutkinnan tekemistä ei ole

opetettu konkreettisesti missään muodossa eikä suppeasta kuulustelusta ole varsinkaan puhuttu ensipartion toimenä missään vaiheessa. Poliisilaitoksille tehty opas voisi toimia samalla myös poliisi-ammattikorkeakoulun opetuskäyttöön soveltuvana produktina.

Lopuksi vielä jäin miettimään tapausta, jossa syyttäjä oli pyytänyt lisätutkintaa asiassa, jossa esitutkinta oli suoritettu suppeassa esitutkinnassa, mutta syyttäjä vaati vankeusrangaistusta. Voiko olla, että tästä tulee kompastuskivi tulevaisuudessa, jos useammat VHT:n partiot tekevät suppeita kuulusteluja? Tuleeko suppeista kuulusteluista haaste syyttäjälle, joka ei voi hakea haastehakemuksessaan ns. taparikolliselle vankeusrangaistusta rikoslain 6:5:5. koventamisperusteella, vaikka taparikollisella olisi useita samankaltaisia rikoksia syyteharkinnassa? Lisääntyvätkö tällöin syyttäjän lisätutkintapyynnöt kuulustella rikoksesta epäilty uudestaan täysmääräisessä esitutkinnassa, joka kuormittaa syyttäjää, poliisia sekä rikoksesta epäiltyä? Tätä tulisi mielestäni selvittää esimerkiksi poliisilaitospirissä, jossa on tehty aktiivisesti suppeaa esitutkintaa pidempään kuin Jyväskylässä. Ovatko lisätutkintapyynnöt lisääntyneet vai onko syyttäjillä tapana olla käyttämättä kovennusperustetta suppeassa esitutkinnassa tutkittuihin asioihin.

LÄHTEET

Ehtamo Marleena & Kontrovskaja Viktoria, 2020: Suppea esitutkinta lainsäädännöstä poliisin päivitystoimintaan. Poliisiammattikorkeakoulu. AMK-opinnäytetyö.

Esitutkinta ja pakkokeinot, Markku Fredman, Janne Kanerva, Matti Tolvanen, Marko Viitanen, 2020, Helsinki, Alma Talent. Sähköinen lähde. Luettu 11.10.2020. Luettavissa:

<https://verkkokirjahylly-almatalent-fi.polamk.idm.oclc.org/teos/IABBXXBTABHED#>

Eskola Jari & Suoranta Juha 1996: Johdatus laadulliseen tutkimukseen, Jyväskylä, Vastapaino.

Eskola Jari & Suoranta Juha 2000: Johdatus laadulliseen tutkimukseen, Tampere, Vastapaino.

Haapaniemi Tommi 2015: Suppea esitutkinta. Käsityksiä suppeasta esitutkinnasta Porin poliisiasemalla. Poliisiammattikorkeakoulu. AMK-opinnäytetyö.

HE 14/1985 vp. Hallituksen esitys Eduskunnalle esitutkintaa ja pakkokeinoja rikosasioissa koskevaksi lainsäädännöksi.

HE 52/2002 vp. Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi esitutkintalain ja pakkokeinolain sekä eräiden näihin liittyvien lakien muuttamisesta.

HE 222/2010 vp. Hallituksen esitys Eduskunnalle esitutkinta- ja pakkokeinolainsäädännön uudistamiseksi.

Hirsjärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2013: Tutki ja kirjoita (18. uud. p.). Helsinki: Tammi.

Kananen, Jorma 2017: Laadullinen tutkimus pro graduna ja opinnäytetyönä. Jyväskylän ammattikorkeakoulun-julkaisuja sarja. Juvenes Print -Suomen Yliopistopaino Oy.

Kempainen Jani 2020: Kombipoliisi – työtä tutkinnassa ja kentällä. Kombiroolin vaikutukset esitutkintaan ja rikostorjunnan työhön. Poliisiammattikorkeakoulu. AMK-opinnäytetyö.

Kerälä Petri & Virtanen Riku 2013: Yhden kosketuksen periaate ja suppea esitutkinta. Alipäällystötutkinto 16, kehittämistyö. Poliisiammattikorkeakoulu.

Kivioja Roosa & Korpelainen Santtu 2016: Suppean esitutkinnan malli Pohjanmaan poliisilaitoksella. Poliisiammattikorkeakoulu. AMK-opinnäytetyö.

Korander Timo 2019: Johdatus tutkimusmenetelmiin – aineiston keruu menetelmistä, luennot, luento 4. Poliisiammattikorkeakoulun Moodle-oppimisympäristö. Sisäinen lähde. Luettu 10.10.2020.

Linna Tuula 2019: Prosessioikeuden oppikirja, Alma Talent. Sähköinen lähde. Luettu 12.1.2021. Luettavissa: <https://verkkokirjahylly-almatalent-fi.polamk.idm.oclc.org/teos/JAJBGXDTEB#>

Peltoniemi Teemu 2017: Lohjan poliisin kenttäpartioiden suorittama suppea esitutkinta vuosina 2015 ja 2016. Poliisiammattikorkeakoulu. AMK-opinnäytetyö.

Poliisin nettisivut. Sisä-Suomen poliisilaitos. Luettu 30.8.2020. Luettavissa: <https://poliisi.fi/sisa-suomen-poliisilaitos>

Rantaeskola, Satu (toim.), 2014: Esitukintalaki – Kommentaari. Tampere, Juvenes Print.

Rantaeskola Satu, 2019: Rikos ja rikosprosessi. Sastamala, Warelia.

Saaranen-Kauppinen Anita & Puusniekka Anna. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Luettu: 1.2.2021. Luettavissa: <https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/>.

Saaranen-Kauppinen Anita, Puusniekka Anna, Kuula Arja, Rissanen Riitta & Karvinen Ikali: KvaliMOTV 2009, Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto, Tampereen yliopisto, Tampere. Sähköinen lähde. Luettu 10.10.2020. Luettavissa: <https://www.fsd.tuni.fi/tietoarkisto/julkaisut/kvalimotv.pdf>

Silvennoinen Inka 2020: Suppean kuulustelun opas Hyvinkään poliisiasemalle. Poliisiammattikorkeakoulu. AMK-opinnäytetyö.

Sinetti, poliisipalvelut-linjan toimenkuvat. Poliisihallinnon intranet Sinetti. Sisäinen lähde. Luettu: 1.7.2020. Luettavissa: <https://sinetti.poliisi.fi/o/itsu/ohjeet/Sivut/default.aspx>

Suomen Riskienhallintayhdistys, Nelikenttäanalyysi – SWOT. Luettu 10.2.2021. Luettavissa: <https://pk-rh.fi/tools/swot.html>

Tilastokeskus, 2020, Rikos- ja pakkokeinotilasto, luettu 30.1.2021, luettavissa: https://www.stat.fi/til/rpk/2020/04/rpk_2020_04_2021-01-19_tie_001_fi.html

Valli Raine & Aaltola Juhani 2015: Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1., Jyväskylä, PS-kustannus.

Virolainen Jyrki & Pölönen Pasi: Rikosprosessin perusteet. Rikosprosessioikeus I. Jyväskylä 2003, sähköinen lähde, luettu 30.1.2021 Luettavissa: <https://verkkokirjahylly-almatalent-fi.polarlamk.idm.oclc.org/teos/JABBJXCTCF#/kohta:176/piste:b5824>

Vuorinen, Tero 2014: Strategiakirja – 20 työkalua. Helsinki, Talentum.

LIITE 1

HAASTATTELURUNKO

Rikostorjunta

Teema 1: Osaaminen

Onko suppean esitutkinnan käyttöä koulutettu Jyväskylän poliisiasemalla? Koetko, että koulutukselle olisi tarvetta? Olisiko yhden kosketuksen periaatteen oppaalle tarvetta? (olisiko enemmän käyttöä, jos olisi opas)

Teema 2: Suppean esitutkinnan ja yhden kosketuksen periaatteen käyttäminen

Kuinka usein käytät suppeaa esitutkintaa? Entä paljonko arvelet muiden ryhmäläistesi käyttävän suppeaa esitutkintaa?

Miksi käytät/ et käytä suppeaa esitutkintaa? Teetkö sitä suppean kuulustelun muodossa? Mikä motivoisi suorittamaan enemmän suppeaa esitutkintaa?

Millaisissa asioissa olet käyttänyt / uskot voivasi käyttää suppeaa esitutkintaa?

Koetko tarvetta suppealle esitutkinnalle? Tulisiko sitä yleistää? Koetko siitä saatavan hyötyä? Entä aiheuttaako se ongelmia? Millaisia asenteita yleisesti suppeaa esitutkintaa kohtaan on?

Teema 3: Vaikuttavat tekijät

Voisiko suppea esitutkinta pyöriä tehokkaasti Jyväskylän poliisiasemalla? Tulevaisuus?

Lainsäädäntö tällä hetkellä?

Kehittämissuhteet? Tehtäisiinkö enemmän suppeita kuulusteluita, jos olisi parempi kuulustelulomake tms.

Onko palautetta saatavissa tehdyistä suppeista tutkinnoista? Onko linja kenttä – tutkinta aukinainen ja saako sieltä palautetta?

Valvonta- ja hälytystoiminta

Teema 1: Osaaminen

Onko suppean esitutkinnan käyttöä koulutettu Jyväskylän kentällä työskenteleville? Koetko, että koulutukselle olisi tarvetta? Olisiko oppaalle tarvetta? (Tehtäisiinkö suppeaa esitutkintaa ja yhden kosketuksen periaatteen mukaista toimintaa enemmän, jos olisi opas tms.)

Teema 2: Suppean esitutkinnan ja yhden kosketuksen periaatteen käyttäminen

Kuinka usein käytät suppeaa esitutkintaa? Entä paljonko arvelet muiden ryhmäläistesi käyttävän suppeaa esitutkintaa?

Miksi käytät/ et käytä suppeaa esitutkintaa valvonta- ja hälytyssektorilla? Mikä motivoisi suorittamaan enemmän suppeaa esitutkintaa?

Millaisissa asioissa olet käyttänyt / uskot voivasi käyttää suppeaa esitutkintaa?

Tulisiko sitä yleistää? Millaisia vaikutuksia sen yleistämisellä voisi olla? Mitä valvonta- ja hälytyssektorilla yleisesti ajattelee tutkintatoimenpiteistä? Tulevaisuus?

Mitä ongelmia suppeassa esitutkinnassa on? Entä hyötyjä?

Teema 3: Vaikuttavat tekijät

Voisiko suppea esitutkinta pyöriä tehokkaasti Jyväskylän poliisiasemalla?

Salliiko nykyinen lainsäädäntö suppean esitutkinnan tällä hetkellä riittävällä tasolla?

Kehittämisehdotukset? Tehtäisiinkö enemmän suppeita kuulusteluita, jos olisi parempi kuulustelulomake tms.

Onko palautetta saatavissa tehdyistä suppeista tutkinnoista? Onko linja kenttä – tutkinta aukinainen ja saako sieltä palautetta?